

KPMG
COPY

**«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ның
2020 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жылға
жеке қаржылық есептілігі**

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп.....6	6
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	7
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп.....	8
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп.....	9-10
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер.....	11-64

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
Тел.: +7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180,
E-mail: company@kpmg.kz

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жеке қаржылық жағдай туралы есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Қазына Капитал Менеджмент» АҚ (әрі қарай, «Компания») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілетін жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі тұрғыда Компанияның 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жеке қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша жеке қаржылық нәтижелерін және жеке ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Жеке қаржылық есептілік үшін басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес көрсетілген жеке қаржылық есептіліктің дайындалуы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындаған кезде басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны таратуды, оның қызметін тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе тарату мен қызметін тоқтатудан бөлек, қайсыбір басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда, үздіксіз қызмет туралы болжамы негізінде есептілікті жасау үшін жауапты.

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы.

ОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігінің дайындалуын қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмаланулар болғанда оны әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде пайдаланушылар қабылдайтын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзіндік және өткіземіз; өз пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзіндік мақсатында, бірақ Компанияға ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған сәйкесінше ақпаратты ашып көрсетуді бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аударуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкелуі мүмкін;
- жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпаратты қоса алғанда оның бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын және жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғалардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуіне бағалау жүргіземіз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен ақпараттық тұрғыдан алғанда өзара әрекеттесеміз, бұл кезде өзгеден бөлек, оларға аудиттің жоспарланған көлемі мен уақыты туралы, сондай-ақ аудит жүргізу барысында өзіміз анықтаған ішкі бақылау жүйесіндегі елеулі кемшіліктерді қоса алғанда аудит нәтижесі бойынша елеулі ескертулер туралы ақпаратты жеткіземіз.

Нәтижесінде тәуелсіз аудиторлардың осы аудиторлық есебі шығарылған тапсырма жетекшісі:

Магомедова М. М.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2018 жылдың 24 мамырда берілген
№ МФ-0000594 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанда берген мемлекеттік лицензия № 0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде әрекет
ететін Бас директоры

2021 жылдың 1 наурызы

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ның
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға үшін пайда немесе шығын және
басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп

	Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	5	774,320	1,699,808
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	23	(536,540)	(180,841)
Қаржылық туынды құралдармен жасалған операциялардан түскен таза (шығыс)/кіріс		(1,030,473)	387,164
Дивидендтік кірістер	13	2,682,849	3,036,634
Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)	9	3,095,182	(377,627)
Инвестициялық қаржы активтерімен жасалатын операциялардан болатын таза шығын		(458,455)	(577,367)
Басқа операциялық кірістер, нетто		31,883	100,228
Операциялық кірістер		4,558,766	4,087,999
Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру	10	(17,685)	605,125
Персоналға арналған шығыстар	6	(451,537)	(379,972)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(462,830)	(571,574)
Салық салынғанға дейінгі пайда		3,626,714	3,741,578
Табыс салығы бойынша шығыс	8	(1,094,379)	(384,540)
Жыл ішіндегі пайда		2,532,335	3,357,038
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін тараулар:</i>			
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв			
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі		183,383	707,399
- кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі		73,565	223,207
Табыс салығын шегергендегі жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс		256,948	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс		2,789,283	4,287,644

6-беттен бастап 64- бет аралығында ұсынылған жеке қаржылық есептілікті басшылық 2021 жылғы 1 наурызда мақұлдады және басшылық атынан қол қойғандар:

Гүлнар Мақаналина
Басқармасы төрағасының орынбасары

Раухан Куттыбаева
Бас бухгалтер

Жеке есептегі пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	Ескертпе	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	11	10,654,679	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	12	19,516,275	9,374,336
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	13	115,787,668	108,107,693
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		10,607	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	14	4,162,053	28,709,099
Ағымдағы салық активі		1,107,538	1,583,744
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер		16,070	23,185
Кейінге қалдырылған салық активі	8	2,348,696	1,967,201
Басқа активтер		28,167	42,089
Активтер жиыны		153,631,753	150,016,150
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	15	12,145,034	10,298,284
Басқа да міндеттемелер		156,723	81,758
Міндеттемелер жиыны		12,301,757	10,380,042
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	16	87,440,000	87,440,000
Инвестициялық қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв		18,676	(238,272)
Бөлінбеген пайда		53,871,320	52,434,380
Меншікті капитал жиыны		141,329,996	139,636,108
Міндеттемелер мен меншікті капитал жиыны		153,631,753	150,016,150

Жеке есептегі қаржылық жағдай туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН БОЛҒАН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайыздық кірістер	775,579	1,727,247
Персоналға арналған шығыстар	(424,413)	(428,220)
Төленген басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(410,676)	(748,398)
Операциялық активтердің (ұлғаюу)/азаюуы		
Инвестициялық қаржы активтерін сатып алу	-	(18,323,442)
Инвестициялық қаржы активтерін сату және өтеу	25,873,946	35,377,047
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	(10,481,504)	8,918,845
Операциялық міндеттемелерді ұлғайту		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	816,278	816,278
операциялық қызметтен алынған ақша қаражатының табыс салығын төлегенге дейінгі таза көлемі	16,149,210	27,339,357
Төленген табыс салығы	(999,668)	(2,276,207)
Операциялық қызметтен алынған ақша қаражатының таза шамасы	15,149,542	25,063,150
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	(8,216,515)	(29,905,839)
Алынған дивидендтер	2,682,849	3,036,634
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(1,000)	(10,612)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағыны	(5,534,666)	(26,879,817)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе))	(1,095,395)	(1,102,490)
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағыны	(1,095,395)	(1,102,490)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза ұлғаюуы/(азаюуы)	8,519,481	(2,919,157)
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	192,996	2,671,010
Ақша қаражатына және олардың баламаларына айырбастау бағамдарының өзгеруінің әсері	1,942,202	441,143
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары (11-ескертпе)	10,654,679	192,996

Жеке есептегі ақша қаражаты қозғалысы туралы көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

	Акциянерлік капитал	Бағалы қағаздардың әділ құнның өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
мың теңге	87,440,000	(238,272)	52,434,380	139,636,108
2020 жылғы 1 қаңтардағы қалдық				
Жиынтық табыс жиыны				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	2,532,335	2,532,335
Басқа да жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>				
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	183,383	-	183,383
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	-	73,565	-	73,565
Басқа да жиынтық кіріс	-	256,948	-	256,948
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс				
Меншік иелерімен операциялар, тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	-	(1,095,395)	(1,095,395)
Меншік иелерімен операциялар жиыны				
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	18,676	53,871,320	141,329,996

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп
«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ның

	Акциянерлік капитал	Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы
мың теңге	87,440,000	(1,168,878)	50,179,832	136,450,954
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық				
Жиынтық табыс жиыны				
Жыл ішіндегі пайда	-	-	3,357,038	3,357,038
Басқа да жиынтық кіріс				
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе кейіннен болуы мүмкін тараулар:</i>				
- табыс салығын шегергендегі әділ құнның таза өзгеруі	-	707,399	-	707,399
Пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі	-	223,207	-	223,207
Жалпы жиынтық шығынның барлығы	-	930,606	-	930,606
Бір жылдағы барлық жиынтық табыс	-	930,606	3,357,038	4,287,644
Меншік иелерімен операциялар, тікелей меншікті капитал құрамында көрсетіледі				
Жарияланған және төленген дивидендтер (17 (б) - ескертпе)	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
Меншік иелерімен операциялар жиыны	-	-	(1,102,490)	(1,102,490)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	87,440,000	(238,272)	52,434,380	139,636,108

Жеке есептегі жеке капиталдағы өзгерістер жөніндегі көрсеткіштер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы тиіс.

1 Есеп беруші кәсіпорын

(а) Ұйымдастырушылық құрылымы және қызметі

«Қазына Капитал Менеджмент» АҚ-ны (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2007 жылғы 7 наурызда акционерлік қоғам ретінде құрды. Мемлекеттік мүлік жөніндегі комитеттің №516 қаулысына және Қаржы министрлігінің 2013 жылғы 25 мамырдағы №630 бұйрығына сәйкес барлық акциялар «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-дан «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-ға берілді. Компанияның түпкілікті негізгі акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Компанияның негізгі қызметі инвестициялық қорларды құру және оларға қатысу және қаржылық құралдарды инвестициялау болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимарат мекенжайы бойынша тіркелген.

Негізгі еншілес кәсіпорындары келесілер болып табылады:

Атауы	Мекеме елі	Негізгі қызметі	Иелену үлесі, %	
			2020 жыл	2019 жыл
«Baiterek Venture Fund» АҚ* «BV Management» ЖШС**	Қазақстан	Жеке капиталды тарта отырып, жобаларға инвестициялар салу	100.00	100.00
Kazyna Seriktes B.V.*** KQM Sustainable Development Fund I I (Kazyna Seriktes B. V. еншілес ұйымы) ****	Нидерланды	Инвестициялық портфельді басқару Қорларға инвестициялар	100.00	100.00
	Нидерланды	Қорларға инвестициялар	100.00	100.00

* «Baiterek Venture Fund» АҚ Компанияның Директорлар кеңесінің 2014 жылғы 23 наурыздағы шешімімен құрылды.

** 2018 жылғы қарашада «Baiterek Venture Fund» АҚ еншілес компаниясынан «BV Management» ЖШС-ның 100% үлесі сатып алынды.

***2018 жылдың маусым айында тікелей инвестициялар қорлары мен MRIF CASP C. V. және Kazyna Investment Holding Cooperatief U. A. шетелдік еншілес компанияларын қайта құрылымдау жүргізілді. Компанияның активтерін Нидерланды аумағында тіркелген Топтың 100% еншілес ұйымы болып табылатын (SPV) Kazyna Seriktes B. V. арнайы мақсаттағы компанияға беру бойынша қажетті іс-шаралар жүргізілді. 10 ТИҚ-ның активтері берілді (Falah Growth Fund L. P., Ресей-Қазақстан нанотехнологиялар қоры, Macquarie Russia & CIS Infrastructure Fund L. P., Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund C. V., Kazakhstan Growth Fund L. P., DBK Equity Fund C. V., Wolfensohn Capital Partners L. P., CITIC Kazyna Investment Fund I L. P. және Islamic Infrastructure Fund L. P.). Инвестицияларды қайта құрылымдау Компанияның салық жүктемесін оңтайландыру мақсатында жүргізілді.

**** 2019 жылғы 12 сәуірде KCM Sustainable Development Fund C. V. (Компанияның еншілес кәсіпорны) Тікелей инвестициялар қорын құру туралы келісімге қол қойылды. Kazyna Seriktes B. V. 99.9% иелену үлесі бар лимиттелген әріптес болып табылады, ал «BV Management» ЖШС 0.1% иелену үлесі бар бас әріптес болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, 10 ҚЕХС (IFRS) сәйкес Компания Kazakhstan Infrastructure Fund C. V., 95% иелену үлесімен еншілес кәсіпорын болып табылмайды, өйткені Топ Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. бақыламайтынын анықтады 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazakhstan Infrastructure Fund C. V. 95% иелену үлесімен, Компанияның еншілес кәсіпорны болған жоқ.

2019 жылы Компания жеңілдікпен қаржыландыру бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде жылдық номиналды 8% - ға дейінгі пайыздық мөлшерлеменен және өтеу мерзімі 10 жылға дейін қарыздар беру жүзеге асырылады. Жаңа бекітілген бағдарламаға байланысты Компания инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, соған сәйкес Компания экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады. Осылайша, Компания 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес инвестициялық кәсіпорынның анықтамасына сәйкес келуді тоқтатты.

(б) Қазақстан мен ТМД-да қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Компанияның қызметі көбінесе Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Компанияның бизнесіне дамушы нарықтың ерекшеліктері тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары әсер етеді. Құқықтық, салық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда, талаптарындағы түсініксіздік тәуекелі бар, бұл олар талаптар өзгерулерге бейім, басқа да заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

2020 жылдың алғашқы айларында коронавирустың өршуіне байланысты әлемдік нарықта айтарлықтай тұрақсыздық байқалды. 2020 жылғы 11 наурызда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы жаңа коронавирустық инфекцияның таралуы пандемия сипатына ие болды деп жариялады. Халықтың денсаулығына қауіп төндіретін COVID-19 вирусына жауап ретінде, азаматтардың өмірі мен денсаулығын қорғау мақсатында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында 2020 жылғы 16 наурыздан бастап 2020 жылғы 12 мамырға дейінгі кезеңге төтенше жағдай енгізу туралы шешім қабылданды. Төтенше жағдай кезеңінде жергілікті билік біртіндеп әлеуметтік қашықтықты сақтауды қамтамасыз ету үшін, соның ішінде мектептер, жоғары оқу орындары, мейрамханалар, кинотеатрлар, театрлар, мұражайлар, спорт нысандары жұмыстарын тоқтата отырып қосымша шаралар енгізді.

Көптеген елдерде енгізілген іскерлік белсенділіктің және өзін-өзі оқшаулау режимінің бұзылуына байланысты мұнайға әлемдік сұраныс күрт төмендеді, бұл шамадан тыс ұсыныс пен мұнай бағасының күрт төмендеуіне әкелді. 2020 жылғы 12 сәуірде әлемдік ірі мұнай өндірушілер, оның ішінде Қазақстанды қоса алғанда, мұнай нарығын тұрақтандыру үшін шикі мұнай өндіруді рекордтық қысқарту туралы уағдаласты, алайда мұнай бағасын мәжбүрлі төмендете алмады. Мұнай өндіру бағасы мен көлемінің күрт төмендеуі мұнай компанияларының кірістерінің төмендеуіне және мемлекеттік бюджетке аударымдардың төмендеуіне әкеледі, бұл, шамасы, елеулі экономикалық және әлеуметтік салдарға әкелуі мүмкін және мемлекеттік сектор шығыстарының төмендеуіне әкелуі мүмкін.

Қызметтің үздіксіздігін қолдау үшін Компания қашықтықтан қолжетімділікті пайдалана отырып, операцияларды жүзеге асыруды жалғастырады және жұмыс орнына келіп жұмыс істейтін қызметкерлердің денсаулығын қорғау үшін іс шаралар ұйымдастырып келеді, оның ішінде жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етуіп, қашықтық режимін сақтап, Компанияның орынжайларын дезинфекциялап отырады.

Ұсынылған жеке қаржылық есептілікте басшылық қаржылық-шаруашылық қызметін жүзеге асырудың ағымдағы жағдайларының Компанияның қызмет нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалап көрсетеді. Қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының әрі қарай дамуы басшылықты бағалауынан айырмашылығы болуы мүмкін.

2 Есеп негіздері

(а) Қолданылатын стандарттарға сәйкестігі туралы өтініш

Қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Компания, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ХҚЕС сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік дайындады, оны компания тіркелген офистен алуға болады: Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қ., Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 55а ғимараты.

(б) Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Функционалды валюта - бұл экономикалық орта валютасы, оның негізінде Компания өз қызметін жүзеге асырады. Компанияның функционалды валютасы - теңге. Егер негізгі экономикалық ортаның көрсеткіштері аралас болса, басшылық функционалды валютаны анықтау үшін Компания жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін жағдайлар мен оқиғаларды дәл көрсететін өзінің кәсіби пікірлерді қолданады. Компанияның инвестициялары мен операцияларының едәуір бөлігі теңгемен көрсетілген. Инвесторлардың акцияларды сатып алуы және қайта сатып алуы үшін төлем теңгемен жүзеге асырылады. Тиісінше, Басшылық Компанияның функционалды валютасы теңге деп белгіледі.

Жеке қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін мың теңгеге дейінгі дәлдікпен бүтін берілген.

(в) Бағалау мен пайымдауды қолдану

Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның есеп саясатын қолдануға және жеке қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың шамасына әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жол берулерді және есептік бағалауларды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар және олардың негізінде жатқан қателер тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалауларға түзетулер енгізу кезінде тиісті бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңдегі және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдердегі бағалаулар қабылданады.

Пайымдау

Компанияның жеке қаржылық есептілігінде танылған шамаларға неғұрлым елеулі әсер еткен, есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертпелерде көрсетілген:

- қаржы активтерін жіктеу: бизнес-модельді бағалау, оның шеңберінде қаржы активтері ұсталады және қаржылық активтің шарттық талаптары негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына пайыздарды ғана төлеуді көздейтінін бағалау – 3(д)(і)-ескертпе;
- 2019 жылы инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалту-1(а) - ескертпе;
- 28 ХҚЕС (IAS) сәйкес венчурлік инвестицияларға маманданған ұйымның мәртебесі 3 (А) (iii), 13-ескертпе

Бағалаудың олқылықтары мен тұрлаусыздығы

Елеулі тәуекелі бар, 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жеке қаржылық есептіліктегі деректерді елеулі түзетудің себебі болуы мүмкін Тұрлаусыздыққа байланысты жорамалдар мен бағалаулар туралы ақпарат, олар келесі ескертпелерде ашылып көрсетілген:

- өзгерістері кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялардың және қаржы құралдарының әділ құнын айқындау - 13, 24 - ескертпе.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Компания есеп саясатының келесі ережелерін осы жеке қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге бірізді қолданды.

(а) Венчурлік инвестицияларға маманданған ұйым

Компания келесі өлшемдерге сәйкес келетіндіктен венчурлік инвестицияларға мамандандырылған ұйымның мәртебесіне сәйкес келеді деп санайды:

- Компания қызметінің негізгі түрі қаражатты ағымдағы кіріс, капитал құнының өсімінен пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады;

- Топтың инвестициялық қызметін оның қызметінің кез-келген басқа түрінен нақты және объективті түрде ажыратуға болады;
- Инвестициялардың объектілері инвестордан тәуелсіз (дербес) әрекет ететін дербес бизнес-білім беру болып табылады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар операциялар жасалған күні қолданылған валюта бағамдары бойынша, Компанияның құрамына кіретін кәсіпорындардың тиісті функционалдық валюталарына аударылады,

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және шетел валютасында көрсетілген міндеттемелермен жасалатын операциялардан түскен пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайыздар мен төлемдердің тиімді мөлшерлемесі бойынша есептелген шамаға түзетілген кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн мен есепті кезең соңындағы жағдай бойынша валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Әділ құны бойынша бағаланатын шетел валютасында көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындау күніне қолданыста болған валюталық бағамдар бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмалар, айырма құнсыздану салдарынан туындаған жағдайларды қоспағанда, үлестік қаржы құралдарын аудару кезінде туындайтын айырмаларды қоспағанда, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, бұл жағдайда өзге жиынтық кірістің құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

(в) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына қолма-қол банкноттар мен монеталар, банктердегі бос қалдықтар («Ностро» үлгісіндегі шоттар), сондай-ақ әділ құн өзгеруінің елеулі тәуекеліне ұшырамаған және Компания қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржы активтері кіреді. Ақша қаражаты мен оның баламалары амортизацияланған құны бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетіледі.

(г) Пайыздық кірістер

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» - бұл қаржылық активтің жалпы баланстық құны немесе қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнына дейін күтіліп отырған әрекет ету мерзімі ішінде болашақ есептік төлемдерді немесе түсімдерді дисконттайтын мөлшерлеме.

Кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Компания осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік шығындырды ескермей, алдағы уақытта ақша қаражатының ағындарын бағалайды. Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік шығындырды қоса алғанда, алдағы уақытта күтілетін ақша қаражатының ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындырды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындыр қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің «амортизацияланған құны» - бұл бастапқы тану кезінде қаржылық актив бағаланатын сома, борышты негізгі сомасының есебіне төлемдерді алып тастау, аталған бастапқы сома мен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген өтеу мерзімі басталған кезде төленетін сома арасындағы және шығындарға арналған бағалау резервін (немесе құнсыздануға арналған резервті) ескере отырып түзетілген қаржы активтеріне қатысты айырма жинақталған амортизациясының шамасы.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржылық активтің жалпы баланстық құны» - бұл шығындар бойынша бағалау резервінің шамасына түзетілгенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кіріс есебі

Қаржылық актив бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кезде) шамасына қолданылады.

Алайда бастапқы танудан кейін кредиттік-құнсыздануға айналған қаржы активтері пайыздық мөлшерлемесі бар құралдар бойынша ақша қаражаты ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Егер қаржы актив бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, онда пайыздық кірісті есептеу жалпы баланстық құн негізінде қайтадан жүргізіледі.

Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кірісті есептеу, тіпті егер олар бойынша кредиттік тәуекел кейіннен азайтылса да, жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат 3(д)(iv) - ескертпеде берілген.

Ақпарат ұсыну

Пайда немесе шығын және өзге де жиынтық кіріс туралы жеке есепте ұсынылған пайыздық кірістер амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер бойынша, сондай-ақ өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістерді қамтиды.

(д) Қаржы активтері және қаржылық міндеттемелер

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы тану кезінде қаржылық актив бағаланатын немесе амортизацияланған құны бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі.

Қаржылық актив төмендегі екі шартқа жауап берсе және Компанияның қалауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген болса амортизацияланған құны бойынша ғана бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталатын; және
- қаржылық активтің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Борыштық құрал төмендегі екі шартқа жауап берсе және Компанияның қарауы бойынша пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде ұсталса, оның мақсаты шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу арқылы, сондай-ақ қаржы активтерін сату арқылы қол жеткізіледі; және
- қаржылық активтің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген проценттерді төлеуді ғана білдіретін ақша қаражаты ағынының белгіленген мерзімде пайда болуы көзделген.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер сияқты пайданың немесе залалдың құрамында танылатын келесі баптарды қоспағанда, басқа жиынтық кіріс, пайда және шығындар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша өзге жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- күтілетін кредиттік шығындар және құнсызданудан болған шығындардың қалпына келтірілген сомасы; және
- валюта бағамдарының өзгеруінен пайда немесе шығындар.

Өзге жиынтық кіріс, жинақталған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активті тану тоқтатылған кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған меншікті капитал құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктеледі.

Барлық басқа қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Сонымен қоса, бастапқы тану кезінде Компания өз қалауы бойынша, кейіннен қайта сыныптау құқығынсыз, амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау үшін өлшемшарттарға жауап беретін қаржылық активті, егер бұл басқаша туындайтын есептік сәйкессіздікті жоюға немесе елеулі дәрежеде азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ қаржы құралдары портфелінің деңгейінде актив ұстап тұратын бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді, өйткені бұл бизнесті басқарудың және ақпарат басшылыққа ұсынудың ең жақсы тәсілін көрсетеді Компания келесі ақпаратты талдайды:

- Басқару үшін белгіленген саясат пен мақсаттар, сондай-ақ аталған саясаттарды іс жүзінде іске асыру. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржы активтерін өтеу мерзімдерінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша қаражаты ағынын сатуға бағдарлана ма?
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және бұл ақпарат Компания басшылығына қалай жеткізіледі.
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтері) және осы тәуекелдерді басқару қалай жүзеге асырылады
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы қалай жүзеге асырылады (мысалы, бұл сыйақы көрсетілген активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша алынған ақша қаражатының ағынына байланысты ма?).

Өткен кезеңдердегі сатудың пайда болу жиілігі, көлемі және мерзімі, мұндай сатудың себептері, сондай-ақ алдағы сату деңгейіне қатысты күтулер. Алайда сату деңгейі туралы ақпарат оқшауланған емес, ал Компанияда мәлімделген қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізілетінін және ақша ағындары қалай жүзеге асырылатындығын бірыңғай тұтас талдау аясында қарастырылады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруы жүзеге асырылатын және нәтижелілігі әділ құн негізінде бағаланатын қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады, өйткені олар шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында де, шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу, сондай-ақ қаржы активтерін сату мақсатында да ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі сома мен пайыздарды төлеу болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» оны бастапқы тану кезінде қаржылық активтің әділ құны ретінде айқындалады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредит беруге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығындар), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтем ретінде айқындалады.

Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне пайыздардың төлемдері болып табылатындығын бағалау кезінде («SPPI өлшемшарты») Компания қаржы құралының шарттық талаптарын талдайды. қаржылық актив жөніндегі шарттың талаптарында шарт бойынша қаржылық активке талданатын талапты қанағаттандырмауы үшін шарт бойынша ақша қаражатының ағындарының мерзімін немесе сомасын өзгерте алатындай қандай да бір талап қарастырылғанын бағалау жатады. Бағалау жүргізу кезінде Компания келесілерді назарға алады:

- тұтқа (левередж)әсері бар шарттар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- Компанияның талаптарын келісілген активтерден ақша ағынымен шектейтін шарттар (мысалы, регресс құқығынсыз қаржы активтері);
- ақшаның уақытша құны үшін өтемнің өзгеруіне әкелетін шарттар-мысалы, мерзімдік негізде пайыздық пайыздарды қайта қарау.

«Регресс құқығынсыз» қаржы активтері

Кейбір жағдайларда қаржы активтері Компанияның талабын белгілі бір активтерден ақша қаражаты ағындарымен шектейді (қаржылық активтер «регресс құқығынсыз»). Компания пайымдауды қаржы активтерінің «регресс құқығынсыз» SPPI өлшемшартына сәйкестігін бағалау кезінде қолданады.

Мұндай пайымдауды қалыптастыру кезінде Компания әдетте келесі ақпаратты талдайды:

- тиісті шартта кредит бойынша ақшалай төлемдердің нақты сомалары мен мерзімдері көздеме;
- кепілмен қамтамасыз етілген қаржылық активтің сомасына қатысты кепілмен қамтамасыз етудің әділ құны;
- борышкердің кепілмен қамтамасыз ету құнының төмендеуіне қарамастан, шартта көзделген төлемдерді жүзеге асыруды жалғастыру мүмкіндігі немесе ниеті;
- борышкер жеке тұлға немесе операциялық қызметті шынымен жүргізетін ұйым немесе арнайы мақсаттағы ұйым бола ма;
- кепілмен қамтамасыз ету борышкердің барлық активтерін немесе олардың елеулі бөлігін қандай шамада білдіреді; және
- Компания базалық актив (активтер) құнының өсуінен пайда ала ма?

Қайта жіктеу

Бастапқы танудан кейін қаржы активтерін жіктеу Компанияның қаржы активтерін басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңнен басқа өзгермейді.

(ii) Тануды тоқтату

Қаржы активтері

Компания осы активтен ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтардың қолданылу мерзімі аяқталған немесе екінші Тарапқа осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалар іс жүзінде берілетін немесе Компания осы қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беретін, сақтайтын және осы қаржылық активке бақылауды сақтамайтын мәміле нәтижесінде осы активтен ақша қаражатының ағындарын алу құқығын берген сәтте қаржылық активті тануды тоқтатады.

Қаржылық активті тану тоқтатылған кезде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегергендегі алынған жаңа активтің шамасын қоса алғанда) және (ii) басқа жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жинақталған пайда немесе шығын арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Компания қаржылық активке меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды сақтайтын, беретін және берілген активке бақылауды сақтайтын мәмілелерде ол активті компанияның берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштық дәрежесі ретінде айқындалатын, активке қатысуды жалғастырған дәрежеде тануды жалғастырады.

Қаржылық міндеттемелер

Компания қаржылық міндеттеме бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады.

(iii) Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің талаптарын модификациялау

Қаржы активтері

Егер қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Компания ақша қаражатының ағындары осындай модификацияланған актив бойынша айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары айтарлықтай айырмашылығы болса («шарттардың едәуір модификациясы»), онда бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа қаржы актив әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Қолданыстағы қаржы активтері немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының шамасының өзгеруі, егер олар Шарттың ағымдағы талаптарының салдары болып табылса, талаптардың модификациясы болып саналмайды.

Компания шарттардың модификациясы едәуір болып табылатындығына, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындары мен модификацияланған немесе оны ауыстырған қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындары айтарлықтай айырмашылығының болуына сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, жағдайлардың модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындары едәуір айырмашылығы болса, онда шартта көзделген бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына құқықтар аяқталды деп есептеледі.

Осы бағалауды жүргізу кезінде Компания ұқсас қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Компания шарттардың модификациясы келесі сапалық факторлардың негізінде елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық активтің валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы активтерден едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады. Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда мұндай модификацияның мақсаты, әдетте, бастапқы активтерден едәуір ерекшеленетін шарттарда жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес активтің құнын барынша мүмкін болатын сомада өтеу болып табылады.

Бұл тәсіл сандық бағалау нәтижесіне әсер етеді және тиісті қаржылық активті тануды тоқтату өлшемшарттарының, әдетте, бұндай жағдайларда сақталмайды. Компания модификация шарттарына сапалы бағалау жүргізеді.

Егер амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтің шарттарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда Компания осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта есептейді және пайда болған айырманы пайда немесе шығын құрамында модификациялаудан болған пайда немесе шығын ретінде таниды.

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы активтеріне қатысты түрлендіруден түсетін пайданы немесе шығынды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме түрлендіруді жүргізу сәтіндегі ағымдағы нарықтық шарттарды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификация шеңберінде туындаған шеккен шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық сыйақылар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай түрлендіру қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты болса, онда тиісті пайда немесе шығын құнсызданудан болған шығындар құрамында ұсынылады. Қалған жағдайларда тиісті пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер құрамында ұсынылады.

Қаржылық міндеттемелер

Компания шарттары ақша ағындарының мөлшері модификацияланған міндеттеме бойынша айтарлықтай тәсілмен өзгерсе Компания қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады. Төленген өтем, егер мұндайлар бар болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қоса алғанда, өзіне қабылданған міндеттемелерді қамтиды.

Компания сапалық факторларды, сандық факторларды және сапалық және сандық факторлардың жиынтық әсерін талдай отырып, шарттарды модификациялаудың маңыздылығы тұрғысына сандық және сапалық бағалауды жүргізеді.

Компания келесі сапалық факторлардың негізінде шарттардың модификациясы елеулі болып табылады деген қорытындыға келеді:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтамасыз ету түрін немесе активтің сапасын арттырудың басқа да құралдарын өзгерту;
- айырбастау шарттарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту .

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергендегі комиссиялық сыйақыны төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағындарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кем дегенде 10% - ға өзгеше болса, шарттар едәуір өзгеше болып саналады.

Егер шарттардың модификациясы (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, Компания талаптардың түрленуі қаржылық активті тануды тоқтатуға алып келмейтін жағдайларда қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты тәсілмен келісілетін есеп саясатын қолданады, яғни топ осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде туындайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніне пайда немесе шығын құрамында кез келген түзетуді таниды.

Егер қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Компания ақша қаражатының ағындары осындай модификацияланған актив бойынша айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалайды. Егер ақша қаражатының ағындарының айтарлықтай айырмашылығы болса, онда бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағындарына шартта көзделген құқықтар мерзімі өткен деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа қаржы актив әділ құны бойынша есепте танылады және мәміле бойынша тиісті шығындар қосылады.

Егер қаржылық актив шарттарының модификациясы эмитенттің қаржылық қиындықтарына байланысты болса және модификация активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда активтің құнсыздану сомасын бағалау кезінде модификацияға дейінгі пайыздық мөлшерлеме пайдаланылады.

(iv) Құнсыздану

Сондай-ақ 4-ескертпені қараңыз.

Компания бағалау резервін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік шығындар деп таниды.

Инвестициялық үлестік құралдар бойынша құнсызданудан болған шығын қабылданбайды.

Компания бағалау резервін резерв сомасы күтілетін 12 айлық кредиттік залалдарға тең болатын келесі құралдарды қоспағанда, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындарға тең сомадағы кредиттік шығындар ретінде таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша төмен кредиттік тәуекелі бар борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген өзге қаржы құралдары (4-ескертпені қараңыз).

Компанияның кредиттік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, борыштық бағалы қағаздың кредиттік тәуекелі төмен болады деп санайды.

12-айлық күтілетін кредиттік шығындар («12-айлық ККШ») – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігі. 12 айлық ККШ танылатын қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар («Барлық мерзім ішінде ККШ») қаржы құралы бойынша барлық ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде оның күтіліп отырған мерзімі ішінде ККШ ретінде анықталады. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын, бүкіл мерзімде ККШ болып танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай жоғарылаған жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылған жағдайда) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындар дефолттың басталу ықтималдығының дәрежесі бойынша мөлшерленген кредиттік шығындардың есептік бағасын білдіреді. Олар келесі түрде бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін ақша қаражатының толық алынбауының келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Компанияға тиесілі ақша қаражатының ағындары мен Компанияның аулы үшін күтілетін ақша қаражатының ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы теңгерімдік құны мен ақша қаражатының есепті болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттарын модификациялаған немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолда бар қаржы активін жаңасымен ауыстырған жағдайда осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік шығындар былайша бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда модифицирленген қаржы активі бойынша ақша қаражатының күтілетін ағындары бар актив бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкелмесе, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны тану тоқтатылған сәтте қолда бар актив бойынша ақша қаражатының түпкілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолда бар қаржы активі бойынша ақша қаражатын толық алмау сомасының есебіне енгізіледі.

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Компания амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтеріне кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалау жүргізеді. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша ақша қаражатының болашақ есептік ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының куәлігі, атап айтқанда, мынадай байқалатын деректер болып табылады:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- дефолт немесе төлем мерзімін өткізіп алу сияқты шарт талаптарын бұзу;
- Компанияның кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін шарттарда қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының туындауы;
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған кредит, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қоса, 90 күн немесе одан көп мерзімге мерзімге кешіктірілген қаржы құралдары кредиттік құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін ұсыну

Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервінің сомасы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте келесі түрде берілген:

- *амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнының азаюы ретінде;
- *өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар:* шығындарға арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы есепте танылмайды, өйткені осы активтердің теңгерімдік құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құнның өзгерістері резервінің құрамында танылады.

Есептен шығару

Қаржы активін толық сомада немесе оның бір бөлігінде өтеудің негізделген күтулері болмаған кезде (ішінара немесе толық сомада) есептен шығаруға жатады. Әдетте, қарыз алушыда есептен шығаруға жататын, берешек сомасын өтеуге жеткілікті көлемдегі ақша қаражатының ағындарын генерациялай алатын активтер немесе кіріс көздері жоқ екенін Компания анықтайтын жағдай Алайда, Компания есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты тиесілі сомаларды өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу қызметін жалғастыра алады.

Құнсызданудың объективті айғағы

Әрбір есепті күнге Компания пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтеріне қатысты құнсызданудың объективті куәлігінің болуы мәніне бағалау жүргізеді. Қаржылық актив немесе қаржылық активтер тобы, егер активті (активтерді) бастапқы танудан кейін шығынға әкеп соққан оқиға орын алғаны туралы объективті куәлік болса және көрсетілген оқиға сенімділікпен бағалауға болатын осы актив (активтер) бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған болып есептеледі.

Қаржылық активтердің құнсыздануының объективті дәлелі:

- Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелі болып табылады;
- қарыз алушының міндеттемелерді орындамауы (дефолт) немесе төлемдерді кешіктіруі;
- Компанияның кредитті немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда қарастырмауы мүмкін талаптармен қайта құрылымдауы;
- эмитенттің ықтимал банкроттығының белгілері;
- қандай да бір бағалы қағаз үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Эмитенттің қаржылық жай-күйінің нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралған қаржылық актив, әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі едәуір төмендегені және құнсызданудың басқа да белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса ғана құнсызданған болып саналады.

(е) Кіріктірілген туынды құралдар

Туынды құралдарды басқа шарттық келісімге («негізгі шарт») кіріктіруге болады. Компания есепке алуда негізгі шарттан бөлек кірістірілген туынды құралды көрсетеді:

- негізгі шарт 9 ХҚЕС (IFRS) колдану саласына жататын актив болып табылмайды;
- негізгі шарттың өзі пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жатпайды;
- кіріктірілген туынды құралдың шарттары, егер олар жеке шартта болса, туынды құралдың анықтамасына жауап берер еді; және
- кіріктірілген туынды құралдың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдері негізгі шарттың экономикалық сипаттамалары мен тәуекелдерімен тығыз байланысты емес.

Бөлінген кіріктірілген туынды құралдар барлық өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланады.

(ж) Еншілес ұйымдарға инвестициялар

Еншілес ұйымдар компанияның бақылауындағы инвестиция объектілері болып табылады. Егер Компания инвестиция объектісіне қатысудан түсетін өзгермелі кіріске байланысты тәуекелге ұшыраса немесе мұндай табыс алуға құқығы бар болса Компания инвестициялық объектіні бақылайды, сондай-ақ, инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кірістің мөлшеріне әсер ету мүмкіндігі бар.

Еншілес ұйымдарға салынған барлық инвестиция әділ құн бойынша бағаланады, оның өзгерістер жеке қаржылық есептіліктегі кезеңдегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі. Сондай-ақ, Компания шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындайды, оны 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес еншілес ұйымдар шоғырландырады.

Бақыланатын еншілес ұйымдардағы инвестициялардың әділ құнын айқындау кезінде пайдаланылатын әдістер 23-ескертпеде ашып көрсетілген.

(з) Негізгі құралдар

(i) Тану

Негізгі құралдар объектілері амортизацияның жинақталған сомаларын және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, өзіндік құн бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құралдардың объектісі пайдалы пайдаланудың әртүрлі мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жекелеген объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Тозу

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен тұрғызылған негізгі құралдар объектілері үшін – объектінің құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құралдардың әртүрлі объектілерін пайдалы пайдалану мерзімдері келесі түрде ұсынылуы мүмкін:

- көлік құралдары	8 жылдан 10 жылға дейін;
- бағдарламалық қамтамасыз ету	3 жылдан 8 жылға дейін;
- басқа	2 жылдан 10 жылға дейін.

(и) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар туралы жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге лицензиялар сатып алуға және оны енгізуге арналған шығындар тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады. Материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі 5 жылды құрайды.

(к) Акционерлік капитал

(i) Жай акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капиталдың бөлігі ретінде жіктелген. Жай акциялардың эмиссиясымен және акцияларды сатып алуға арналған опциондармен тікелей байланысты қосымша шығындар салық әсерін шегере отырып, меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(ii) Дивидендтер

Компанияның дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жеке қаржылық есептілікте, олардың жариялануына қарай, бөлінбеген пайданы қолдану ретінде көрсетіледі.

(л) Салық салу

Табыс салығының сомасы ағымдағы салық сомасын және кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін капитал шоттарында тікелей көрсетілетін меншік иелерімен жасалатын операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс жылдық салық салынатын пайдаға немесе салық шығынына қатысты төленетін және есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе қолданыстағы салық мөлшерлемелері негізінде есептелген салық сомасын, сондай-ақ өткен жылдардағы табыс салығы бойынша түзетулерді қамтиды.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері оларды қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтарды есептеу кезінде келесі уақытша айырмалар ескерілмейді: салық салынатын пайданы азайтпайтын гудвилл; бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да әсер етпейтін активтердің немесе міндеттемелердің бастапқы көрінісі; бас компания уақытша айырманы қалпына келтіру мерзімдерін бақылай алатын еншілес кәсіпорындарға салынатын инвестицияларға байланысты уақытша айырмалар және таяу болашақта уақытша айырманың іске асырылмау ықтималдығы бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есептеу Компанияның есепті кезеңнің соңына активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеуді немесе өтеуді жоспарлап отырған тәсіліне байланысты болатын салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасы есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмаларды қалпына келтіру сәтінде алдағы уақытта қолданылатын салық мөлшерлемелеріне сүйене отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активі оған қатысты тиісті уақытша айырмалар мен пайдаланылмаған салық шығындары мен кредиттер іске асырылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың жоғары ықтималдығы бар шамада ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы тиісті салық пайдасын өткізу мүмкін болмайтын бөлігінде төмендейді.

(м) Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Компания ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында инвестициялар бойынша пайдаланылмаған міндеттемелерді қамтитын инвестициялық сипаттағы міндеттемелерді өзіне қабылдайды. Инвестициялар бойынша міндеттемелерді қабылдау кезіндегі шығындар бойынша резервтер шығындардың басталуы ықтимал деп есептелгенде және оларды сенімді бағалауға болатын кезде танылады.

(н) Жалдау

Шарт жасалған кезде Компания Шарттың тұтастай немесе оның жекелеген компоненттерінің жалдау шарты болып табылатындығын бағалайды.

Егер осы Шарт бойынша белгілі бір уақыт кезеңі ішінде сәйкестендірілген активтің орнын толтыруға айырбастауға пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, Шарт Жалдау шарты болып табылады немесе Жалдау компоненті бола алады.

Компания жалға алушы ретінде

Жалға алу құрауышы бар шарттың қолданылуы немесе модификациясы басталған кезде, Компания шартта көзделген өтемді жалдаудың әрбір компонентіне оның оқшауланған мәміленің салыстырмалы бағасы негізінде бөледі

Компания пайдалану құқығы нысанында активті және жалдау басталған күнгі жалдау бойынша міндеттемені мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы актив бастапқыда жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жасалған жалдау төлемдерінің шамасына түзете отырып, келтірілген бастапқы тікелей шығындарға ұлғайтылған жалдау жөніндегі міндеттеменің бастапқы шамасын құрайтын бастапқы құны бойынша және жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып, базалық активті бөлшектеу және орнын ауыстыру, базалық активті немесе ол орналасқан учаскені қалпына келтіру кезінде туындаған шығындардың бағалау шамасы бойынша бағаланады.

Кейіннен пайдалану құқығы нысанындағы актив жалдау басталған күннен бастап және жалдау мерзімі аяқталғанға дейін желілік әдіспен амортизацияланады. Бұған қосымша пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны ол болған кезде құнсызданудан болатын шығындардың шамасына кезең-кезеңімен төмендетіледі, сондай-ақ жалдау бойынша міндеттемеге белгілі бір қайта бағалау жүргізу кезінде түзетіледі.

Жалдау бойынша міндеттеме бастапқыда жалдау шартындағы белгіленген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып немесе мұндай мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, Компанияның тартқан қосымша қарыз қаражат мөлшерлемесін пайдалана отырып, жалдау басталған күні төленбеген, дисконтталған төлемдерінің ұсынылған құны бойынша бағаланады. Әдетте, Компанияның тартқан қосымша қарыз қаражат мөлшерлемесі дисконттау мөлшерлемесі ретінде пайдаланады

Жалдау жөніндегі міндеттеме кейінгі есепке алу кезінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Егер алдағы жалдау төлемдері өзгерсе, ол қайта бағаланады.

Компания төмен құнды активтерді жалдау шарттарына және қысқа мерзімді жалдау шарттарына қолданылатын жалдау бойынша пайдалану құқығы және міндеттеме нысанындағы активтерді танымауға шешім қабылдайды. Компания осындай шарттарға сәйкес жүзеге асырылатын жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде желілік әдістегі шығыс ретінде таниды.

(o) Әлі күшіне енбеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, стандарттарға өзгерістер мен түсіндірулер мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2021 жылғы 1 қаңтардан кейін басталып, жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда, Компания осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарды мерзімінен бұрын қолданған жоқ

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Базалық пайыздық мөлшерлеменің реформасы-2-фаза (9 ХҚЕС (IFRS), 39 ХҚЕС (IAS), (IFRS), 4ХҚЕС (IFRS) және 16ХҚЕС (IFRS) түзетулер.
- COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша жеңілдіктер (16 ХҚЕС (IFRS) түзету).
- Негізгі құралдар: мақсатты пайдаланғанға дейінгі түсімдер (16 ХҚЕС (IAS) түзетулер) «Негізгі құралдар»).
- Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне сілтемелер (3 ХҚЕС (IFRS) түзетулер).
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу (1 ХҚЕС (IAS) түзетулер).
- ХҚЕС 17 (IFRS) «Сақтандыру шарттары».

4 Қаржылық тәуекелдерді талдау

Осы ескертпеде Компанияның қаржылық тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы ақпарат берілген. Компания қолданатын, қаржылық тәуекелдерді басқару саясаты туралы ақпарат 17-ескертпеде берілген.

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік шығындар сомасы

Құнсыздануды бағалау үшін пайдаланылған бастапқы деректер, жорамалдар және әдістер

Есеп саясатының сипаттамасын 3(д)(iv)- ескертпеде қараңыз.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуы

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артуы орын алған - болмағанын бағалау кезінде Компания орынды және шамадан тыс шығынсыз немесе күш-жігерсіз қолжетімді негізделген және расталған ақпаратты қарайды. Бағалау сандық және сапалы ақпаратты, сондай-ақ Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттік сапа мен болжамды ақпаратты сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды

Бағалау мақсаты салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алған-болмағанын анықтау болып табылады:

- есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген).

Компания кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын түрлі деректер негізінде, сондай-ақ кредиттік сапаға қатысты сараптамалық пікір қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін береді. Кредиттік тәуекелдің рейтингтері дефолттың басталу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалана отырып айқындалады. Бұл факторлар қарыз алушының кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициясы мен түріне байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекел рейтингтері дефолттың басталу тәуекелі кредиттік тәуекелдің нашарлау шамасына қарай, мысалы, кредиттік тәуекелдің 1 және 2 рейтингтерінің арасындағы айырмашылық кредиттік тәуекелдің, кредиттік тәуекелдің 2 және 3 рейтингтерімен экспонент бойынша өсетіндігімен анықталады және калибрленеді

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніне кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингке жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен өзгеше рейтинг позициясын беруге әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерді талдауды көздейді:

- Қарыз алушылар туралы ақпаратты мерзімдік негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат – мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар.
- Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердің өзгерістері туралы ақпарат.
- Мерзімі өткен берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат.
- Қарыз алушының қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.

Дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақытша құрылымын құру кезіндегі бастапқы деректер болып табылады. Компания өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының бар-жоғын анықтау

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуын айқындау өлшемшарттары портфельге байланысты әр түрлі және дефолт ықтималдығы көрсеткіші мәндерінің сандық өзгерістерін де, сапалық факторларды да, оның ішінде мерзімі өткен мерзімі бойынша «шектеуші» белгіні де қамтиды.

Егер Компания эмитенттің кредиттік рейтингі бастапқы танылған сәттен бастап 2 тармаққа және одан да көп төмендегенін анықтаса, Топ кредиттік тәуекелге ұшыраған нақты позиция бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өсті деп есептейді.

Кредиттік сапаны сараптамалық бағалау негізінде және мүмкін болған жағдайда, тиісті тарихи тәжірибенің негізінде, егер бұған кредиттік тәуекелді елеулі арттырудың индикаторы болып табылатын белгілі бір сапалық көрсеткіштерді көрсетсе, оның тиімділігі сандық талдау шеңберінде толық көлемде анықталуы мүмкін емес, қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы орын алғаны туралы қорытынды жасай алады.

Қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің алғашқы танылған сәтінен бастап айтарлықтай артқанын куәландыратын «шектеуші» белгісі ретінде Компания осы актив бойынша мерзімі 30 күннен астам уақыт өткендігін есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша ең ерте күннен бастап күндер санын есептеу арқылы анықталады.

«Дефолт» ұғымын анықтау

Қаржылық активті компания мынадай жағдайларда дефолт оқиғасы басталған қаржылық активтерге жатқызады:

- борышкердің Компания алдындағы кредиттік міндеттемелері Компанияның кепілзаттық қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтелуі екіталай; немесе
- борышкердің Компания алдындағы кез келген елеулі кредиттік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам мерзімге кешіктірілсе. Овердрафттар клиент көзделген лимитті бұзған немесе оған лимит ағымдағы өтелмеген берешек сомасынан аз сомаға дейін төмендетілген кезден бастап мерзімі өткен берешек болып саналады; немесе
- қарыз алушының банкроттығы нәтижесінде оның кредит бойынша өз міндеттемелерін төлей алмауына байланысты актив қайта құрылымдалуы мүмкін.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде Компания келесі факторларды ескереді:

- сапалық – мысалы, шарттың шектеулі талаптарын бұзу («ковенанттар»);
- сандық – мысалы, мерзімі өткен берешектің жағдайы және бір эмитентінің Компания алдындағы басқа міндеттемесін төлемеу; сондай-ақ
- жеке және сыртқы көздерден алынған басқа ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының туындауын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы мән-жайлардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

Болжамды ақпаратты қосу

Компания болжамды ақпаратты қаржы құралын бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелді елеулі арттыру мәніне бағалауға да, сол сияқты күтілетін кредиттік шығындарды бағалауға да жатқызады. Компания болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пікірді қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделген. Сыртқы ақпарат Компания Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сияқты өз қызметін жүзеге асыратын елдерде мемлекеттік органдар мен Ақша-несиелік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды, сондай-ақ жекелеген жеке және ғылыми болжамдарды. Кредиттік тәуекел мен кредиттік шығындарды бағалауға әсер ететін негізгі фактор ретінде ЖІӨ болжамы анықталды.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар нарықтық жағдайлардың өзгеруін, клиенттерді ұстап қалуды және қарыз алушының кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына байланысты емес басқа да факторларды қоса алғанда, бірқатар себептер бойынша модификациялануы мүмкін Талаптары модификацияланған қолданыстағы кредитті есепке алуда тану 3(д)(III) - ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша модификацияланған шарттары бар жаңа кредитті есепте тану тоқтатылуы және көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің шарттары өзгерсе және шарттардың модификациясы қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артуы орын алған-болмағанын анықтау салыстыру арқылы жүргізіледі:

- шарттың модифицирленген талаптары негізінде есепті күнгі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы; және
- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржылық активті бастапқы тану кезінде осы уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт ықтималдығы.

Кредит шарттарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырса, жаңадан танылған кредит 1-кезеңге жатады (ол тану күніне кредиттік-құнсызданды болып табылмайтын жағдайда).

Компания қайтарылатын берешек сомасын барынша ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту үшін қаржылық қиындықтарға тап болған («кредиттік келісімдер талаптарын қайта қарау тәжірибесі») клиенттердің кредиттері бойынша шарттарды қайта қарайды. Компанияның кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау жөніндегі саясатына сәйкес, егер дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт туындау тәуекелі жоғары болса, сондай-ақ борышкердің шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағанын және ол қайта қаралған талаптарда Топ алдындағы өз міндеттемелерін орындай алады деп күтілген жағдайда, талаптарды қайта қарау әрбір жеке алынған клиентке қатысты жүзеге асырылады.

Талаптарды қайта қарау, әдетте, өтеу мерзімін ұзартуды және пайыздарды төлеу мерзімдерін өзгертуді қамтиды.

Кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау жөніндегі саясат шеңберінде модификацияланған қаржы активтері бойынша дефолттың ықтималдығын бағалау шарттардың модификациясы пайыздар мен негізгі соманы алу жөніндегі Компанияның мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге алып келді ма, сондай-ақ кредиттік келісімдердің шарттарын осындай қайта қарауға қатысты Топтың бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процесс шеңберінде Тарап қарыз алушының шарттың модификацияланған талаптарына қатысты борышқа қызмет көрсету сапасын бағалайды және түрлі мінез-құлық факторларын қарастырады.

Жалпы жағдайда, кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау кредиттік тәуекелді едәуір арттырудың сапалы индикаторы болып табылады және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция кредиттік-құнсызданған болып табылатындығының дәлелі болуы мүмкін. Клиент кредиттік тәуекелге ұшыраған позициядан бұрын белгілі бір уақыт кезеңі ішінде тұрақты негізде төлемдерді уақтылы жүзеге асыру қажет болады, бұдан былай кредиттік-құнсызданған/ол бойынша дефолт оқиғасы болған немесе дефолт ықтималдығы төмендегені сонша болып есептелетін болады, шығындарға арналған бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік шығындарға тең сомда қайта бағаланатын болады.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы (EAD шамасы).

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелге ұшыраған көрсеткіштерді белгілі бір күнге жүргізілген бағалауды білдіреді. Бұл бағалау сандық және сапалық факторларды қоса алғанда, Компанияда бар жинақталған деректерге негізделген. Компания қолдану мүмкіндігінше, PD көрсеткіштерін бағалау үшін нарықтық деректерді пайдаланады. Егер контрагенттің кредиттік сапасының рейтингі немесе кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция өзгерсе, онда бұл тиісті PD көрсеткіштерін бағалауда өзгерістерге әкеледі.

PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларды өтеудің шарттық мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулерді ескере отырып бағаланады.

Компания LGD көрсеткіштерін өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты талап-арыздар бойынша ақша қаражатын қайтару коэффициенттері туралы ақпарат негізінде бағалайды. LGD бағалау үлгілерінде құрылым, қамтамасыз ету түрі, талаптың жоғары дәрежесі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржылық активтің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеуге арналған шығындар ескерілген. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлерді ескере отырып түзетіледі. Олар дисконттау факторы ретінде тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, дисконтталған ақша ағындарының негізінде есептеледі.

Дефолт жағдайында тәуекелдің сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Компания осы көрсеткішті амортизацияны қоса алғанда, шарттың талаптарына сәйкес осы шамада күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржылық актив үшін EAD шамасы жалпы баланстық құны болып табылады.

Қарыздар мен қаржылық кепілдік шарттарын беру жөніндегі міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілген соманы да, сондай-ақ бағасы тарихи байқаулар мен болжамдар негізінде жүргізілетін шарт бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін соманы да қамтиды.

Жоғарыда сипатталғандай, олар бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай көтерілмеген қаржы активтері үшін PD ең көп 12 айлық көрсеткішін пайдаланған жағдайда, Компания кредиттік тәуекелге ұшыраған шарт бойынша ең көп кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып (мерзімін ұзартуға арналған кез келген опциондарды қоса алғанда) күтілетін кредиттік шығындарды, тіпті егер тәуекелдерді басқару мақсаттары үшін Компания неғұрлым ұзақ мерзімді қарастырса да бағалайды. Шарт бойынша ең жоғары кезең Компанияның берілген кредитті өтеуді талап етуге құқығы бар немесе қарыз беру бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді немесе қаржылық кепілдік шартын жоюға құқығы бар күнге дейін қолданылады.

Компанияда өткен кезеңдер бойынша жеткілікті көлемде ақпараты жоқ портфельдерге қатысты, қосымша ретінде, сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат қолданылады. Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін бастапқы ретінде пайдаланылған портфельдердің мысалдары төменде берілген.

	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны	Сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат	
		PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679		
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	S&P дефолт статистикасы	LGD Қазақстан ішіндегі позициялар үшін S&P / өтеу статистикасы дефолттық қаржы институттарынан бұрынғы өтеулерге негізделеді
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053		

Кредиттік сапаны талдау

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген. Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестеде сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«12 айлық күтілетін кредиттік шығындар», «бүкіл кезеңде күтілетін кредиттік шығындар» және «кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер» терминдерінің түсіндірмесі 3(д)(iv)-ескертпеде келтірілген.

мың теңге	2020 жылғы 31 желтоқсан		
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- BBB - ден BBB+ дейінгі кредиттік рейтингімен	10,169,739	-	10,169,739
- BB-дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	453,697	-	453,697
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	31,243	-	31,243
Баланстық құны	10,654,679	-	10,654,679

2019 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- ВВВ - ден ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	107,788	-	107,788
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	22,356	-	22,356
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	633	-	633
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	62,219	-	62,219
Баланстық құны	192,996	-	192,996
2020 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Кредиттік институттардан алынатын сомалар			
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	19,636,282	-	19,636,282
- D кредиттік рейтингімен	-	9,718,661	9,718,661
	19,636,282	9,718,661	29,354,943
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(120,007)	(9,718,661)	(9,838,668)
Баланстық құны	19,516,275	-	19,516,275
2019 жылғы 31 желтоқсан			
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар	Барлығы
мың теңге			
Кредиттік институттардан алынатын сомалар			
- ВВВ - ден ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	9,374,336	-	9,374,336
- D кредиттік рейтингімен	-	8,912,991	8,912,991
	9,374,336	8,912,991	18,287,327
Шығыстарға арналған бағалау резерві	-	(8,912,991)	(8,912,991)
Баланстық құны	9,374,336	-	9,374,336

	2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар	12 айлық күтілетін кредиттік шығындар
мың теңге		
<i>Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері</i>		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері	-	3,136,787
ВВ - дан ВВ+дейінгі кредиттік рейтингі бар корпоративтік облигациялар	2,183,439	23,999,315
	2,183,439	27,136,102
Шығыстарға арналған бағалау резерві	(8,314)	(24,986)
Жалпы баланстық құны	2,178,492	27,440,284
Баланстық құны	2,183,439	27,136,102

	2019 жылы 31 желтоқсан	2019 жылы 31 желтоқсан
	РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)	РОСІ (бастапқы тану кезінде құнсызданған)
мың теңге		
<i>Амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық қаржы активтері</i>		
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	1,978,614	1,572,997
Баланстық құны	1,978,614	1,572,997

5 Тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Инвестициялық қаржы активтері	716,122	1,372,071
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	39,703	213,165
Ақша қаражаты және оның баламалары	18,495	114,572
	774,320	1,699,808

6 Персоналға арналған шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлердің сыйақысы	418,459	346,719
Жалақы бойынша салықтар мен аударымдар	33,078	33,253
	451,537	379,972

7 Жалпы және әкімшілік шығыстар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Кәсіби қызметтер	160,451	124,695
Үшінші тараптардың өзге де қызметтері	95,892	57,261
Аутсорсинг	84,753	96,040
Операциялық жалдау шарттары бойынша шығыстар	78,224	78,246
Көлік қызметтері	13,000	14,794
Тозу және амортизация	8,096	6,804
Оқуға арналған шығыстар	3,526	17,847
Іссапар шығыстары	1,941	23,245
Қайырымдылық және демеушілік көмек	-	120,000
Басқа	16,947	32,642
	462,830	571,574

8 Табыс салығы бойынша шығыс

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	1,038,847	450,858
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	-
Уақытша айырмалардың туындауы мен қалпына келтірілуі және бағалау резервінің өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық активтері/кейінге қалдырылған салық міндеттемелері шамасының өзгеруі	(381,495)	(66,318)
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	1,094,379	384,540

2020 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% - ды құрайды (2019 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жылға табыс салығы бойынша тиімді мөшерлеменің есебі:

	2020 ж. мың теңге	%	2019 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	3,626,714	100	3,741,578	100
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	725,343	20	748,316	20
Бағалы қағаздардан алынатын шегерілмейтін шығыс	29,880	1	141,728	4
Оффшорлық компаниялардан түсетін кірістер	-	-	119,701	3
Басқа да шегерілмейтін шығыстар	1,293	-	65,116	2
Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсыздануды қалпына келтіруде салық салынбайтын кірістер	(3,537)	-	(121,025)	(4)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан салық салынбайтын кірістер	(95,627)	(3)	(569,296)	(15)
Өткен кезеңдерде төленбеген ағымдағы салық	437,027	12	-	-
	1,094,379	30	384,540	10

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар кейінге қалдырылған салық активтерінің туындауына алып келеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

2019 және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі уақытша айырмалар мөлшерінің өзгеруі келесі түрде берілуі мүмкін.

	2020 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген	2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(174)	681	507
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,961,250	369,350	2,330,600
Басқа да міндеттемелер	6,125	11,464	17,589
	1,967,201	381,495	2,348,696

2019 жыл мың теңге	2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген	2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	66	(240)	(174)
Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	1,875,427	85,823	1,961,250
Басқа да міндеттемелер	25,390	(19,265)	6,125
	1,900,883	66,318	1,967,201

9 Шетел валютасымен операциялардан түскен таза пайда/(шығын)

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Бағамдық айырмалар әсерінен іск асырылмаған пайда/(шығын)	3,106,277	(441,805)
Бағамдық айырмалардан іске асырылған (шығын)/пайда	(11,095)	64,178
	3,095,182	(377,627)

10 Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болған шығындарды (қалыптастыру)/қалпына келтіру

Борыштық қаржы активтеріне қатысты құнсызданудан болатын шығындарды қалыптастыру кредиттік институттардан алынатын сомалар бойынша 34,357 мың теңге мөлшерінде күтілетін кредиттік залалдарға резервті қалпына келтірумен (2019 жылы: 533,546 мың теңге мөлшерінде резерв құру) және инвестициялық қаржы активтері бойынша 52,042 мың теңге сомасында күтілетін кредиттік залалдарға резервті қалыптастырумен (2019 жылы: 71,579 мың теңге мөлшерінде резервті қалпына келтіру) ұсынылды.

11 Ақша қаражаты және оның баламалары

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар		
- ВВВ-дан ВВВ+дейінгі кредиттік рейтингімен	10,169,739	107,788
- ВВ-дан ВВ+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	453,697	22,356
- В-В+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	633
- рейтингі жоқ («Ситибанк Қазақстан» АҚ)	31,243	62,219
	10,654,679	192,996

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген. Ақша қаражаты мен оның баламаларының ешқандай тараулары мерзімі өткен болып табылмайды.

12 Кредиттік институттардан алынатын сомалар

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
- BBB-дан BBB+дейінгі кредиттік рейтингімен	-	9,374,336
- BB-дан BB+дейінгі кредиттік рейтингімен	19,636,281	-
- D кредиттік рейтингімен	9,718,661	8,912,991
Кредиттік институттардан алынатын барлық сома	29,354,942	18,287,327
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві	(9,838,667)	(8,912,991)
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резервін шегергендегі кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	9,374,336

Көрсетілген рейтингтер «Standard and Poor 's» агенттігінің рейтингтік шкаласы негізінде немесе баламалы кредиттік рейтингтер негізінде берілген.

Күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервінің қозғалысы

Келесі кестеде кредиттік институттардан алынатын сомалар бойынша кезең басындағы және соңындағы шығындарға бағалау резервінің қалдықтарын салыстырып тексеру келтірілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	-	8,912,991	8,912,991
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	123,607	(89,250)	34,357
Бағамдық айырым	(3,601)	894,920	891,319
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	120,006	9,718,661	9,838,667

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
	12 айлық күтілетін шығындар	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім үшін күтілетін шығындар	Жиыны мың теңге
Есепті кезеңнің басындағы сальдо	97,625	9,387,860	9,485,485
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгеруі	(97,625)	(435,921)	(533,546)
Бағамдық айырым	-	(38,948)	(38,948)
Есепті кезеңнің аяғындағы сальдо	-	8,912,991	8,912,991

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ «Қазинвестбанк» АҚ-на тиесілі 5,090,756 мың теңге сома, «Delta Bank» АҚ-дан 4,627,905 мың теңге сома (2019 жылғы 31 желтоқсанға: тиісінше 4,706,415 мың теңге, 4,206,576 мың теңге сомасында) кредиттік-құнсызданған қаражатты қарастырады, осы қалдықтарға қатысты Топ жалпы сомасы 9,718,661 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 8,912,991 мың теңге) болатын бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті таниды.

13 Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар

	<u>2020 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>Иелену</u> <u>үлесі,%</u>	<u>2019 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>Иелену</u> <u>үлесі,%</u>
Kazyna Seriktes B.V. ***	69,112,447	100.0	65,762,360	100.0
«Baiterek Venture Fund» АҚ	46,516,629	100.0	42,203,737	100.0
«BV Management» ЖШС	158,592	100.0	141,596	100.0
	<u>115,787,668</u>		<u>108,107,693</u>	

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Kazyna Seriktes B. V. активтері негізінен келесі инвестициялық қорларға белгіленбеген үлестік инвестициялармен ұсынылды:

	<u>2020 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>Иелену</u> <u>үлесі,%</u>	<u>2019 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>Иелену</u> <u>үлесі,%</u>
Справедливая стоимость некотирующихся долевых инвестиций в инвестиционные фонды				
Kazakhstan Infrastructure Fund C.V.	23,784,515	95.2	20,003,556	95.2
CITIC-KAZYNA Investment L.P.	12,765,537	49.9	14,129,220	49.9
KCM Sustainable Development Fund I*	16,170,202	100.0	8,215,796	-
Kazakhstan Growth Fund L.P.	7,410,835	49.5	11,845,214	49.5
ADM KCRF L.P.	3,604,038	49.5	4,989,676	49.5
VTB Capital 12bf инновациялық қоры L. P. (бұрынғы Russia-Kazakhstan Fund of Nanotechnologies)	1,664,348	49.0	1,850,814	49.0
Wolfenson Capital Partners L.P.	1,429,084	9.9	1,701,273	9.9
MRIF CASP C.V.	587,741	9.1	787,492	9.1
Falah Growth Fund L.P.	346,719	10.0	666,512	10.0
DBK Equity Fund	591,572	3.0	590,633	3.0
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	39,204	1.3	339,785	1.3
	<u>68,393,795</u>		<u>65,119,971</u>	

* еншілес ұйымға пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестиция.

2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дивидендік кірістер келесі инвестициялардан алынған кірістерді қамтиды:

	<u>2020 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>2019 ж.</u> <u>мың теңге</u>
Kazyna Seriktes B.V. ***	2,639,555	3,027,013
«BV Management» ЖШС	43,294	9,621
	<u>2,682,849</u>	<u>3,036,634</u>

Инвестициялық кәсіпорын мәртебесін жоғалту

2019 жылы компания жеңілдікті қаржыландырудың жаңа бағдарламасын іске қосты, оның шеңберінде Компанияның еншілес ұйымдары арқылы номиналды пайыздық мөлшерлемесі жылдық 8% - ға дейін және өтеу мерзімі 10 жылға дейін қарыздар беру жүзеге асырылады. Бекітілген бағдарламаға байланысты Компания инвестициялық саясатқа өзгерістер енгізді, оған сәйкес Компания экономиканың басым секторларын дамытуға ықпал ететін жобаларға инвестиция салады (1-ескертпе). Осылайша, Компания 10 ХҚЕС (IFRS) сәйкес инвестициялық кәсіпорынның анықтамасына сәйкес келуді тоқтатты.

Венчурлік инвестицияларға маманданған ұйым

Компания қызметінің негізгі түрі капитал құнының өсімінен табыс және пайда алу мақсатында инвестициялау болып табылады. Компания өзінің әрбір инвестициясына қатысты шығу стратегиясы бар. Компанияның инвестициялық қызметі оның еншілес ұйымдары арқылы жүзеге асырылады. Компанияда инвестициялық қызметке қатысты бақылау мен есептіліктің белгіленген жүйесі бар. Сондай-ақ Топта инвестициялық департамент және тәуекелдерді басқару департаменті жұмыс істейді, оның функцияларына Топтың инвестициялық қызметін басқару, сондай-ақ Топ басшылығына және Директорлар кеңесіне есептілік ұсыну функциясы кіреді. Сонымен қоса, Компанияның еншілес ұйымдар арқылы жүзеге асырылатын инвестиция объектілері дербес бизнес-білім беру болып табылады, олардың операциялық қызметіне Компания шектеулі түрде қатысады, Инвестициялар объектілеріне бақылау жасамайды. Осылайша, Компания венчурлық инвестицияларға мамандандырылған ұйымның анықтамасына сәйкес келеді деп санайды.

14 Инвестициялық қаржы активтері

	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан теңге
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдар		
- Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық міндеттемелері	-	3,136,787
Барлық мемлекеттік облигациялар	-	3,136,787
- Корпоративтік облигациялар		
BB - дан BB+ - ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	10,336,750
Барлық корпоративтік облигациялар	-	10,336,750
- банктердің корпоративтік облигациялары		
BB - дан BB+дейінгі кредиттік рейтингі бар	2,183,439	13,662,565
Банктердің барлық корпоративтік облигациялары	2,183,439	13,662,565
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін инвестициялық борыштық құралдардың жиыны	2,183,439	27,136,102
	2020 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2019 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері (РОСІ-активтер)		
First Heartland Jusan Bank «АҚ (бұрын – «Цеснабанк» АҚ) облигациялары)	1,978,614	1,572,997
Облигациялар жиыны	1,978,614	1,572,997
Инвестициялық активтер жиыны	4,162,053	28,709,099

15 Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Туынды қаржы құралдары	12,145,034	10,298,284
	12,145,034	10,298,284

2015 жылы Компания Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартын жасасты, өтеу мерзімі - 2022 жылы, ол шарт бойынша Компания 9,382,500 мың теңгеге орнына 50,000 мың АҚШ доллар өтеуі тиіс. Компания жылына 8.7% мөлшерлемен есептелген сыйақы бойынша алдын ала төлем алды, ол 816,278 мың теңгені құрады. Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 15 шілдедегі №8/20 шешімімен Қазақстанның Даму Банкімен валюталық своп шартты 24 айға дейінгі мерзімге ұзарту бойынша мәміле жасалды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы своптың әділ құны 12,145,034 мың теңгені құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 10,298,284 мың теңге).

Своптың әділ құнын анықтау үшін 2020 жылы басшылық нарықтық деректер бойынша ақпарат негізінде теңгедегі ақша ағыны үшін 10.82%-ды және АҚШ долларындағы ақша ағыны үшін 1.67%-ды (2019 жылы: теңгемен ақша ағыны үшін 9.64% және АҚШ долларымен ақша ағыны үшін 1.75%) пайдаланды. Своптың әділ құны әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне қатысты.

16 Акционерлік капитал және резервтер

(а) Шығарылған капитал

	Жай акциялар			
	Акциялар саны		Құны, мың теңге	
	2020 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтардағы жағдай бойынша шығарылғандары	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000
31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылғандары, толық төленгендері	53,550,000	53,550,000	87,440,000	87,440,000

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталға 55,000,000 жай акция кіреді (2019 жыл: 55,000,000). Шығарылған және төленген акционерлік капитал 53,550,000 жай акциядан тұрады (2019 жыл: 53,550,000). Акцияның номиналды құны болмайды.

Жай акциялардың жарияланған кезде оның иелері дивидендтер алуға құқылы, сондай-ақ Компания акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында акцияға бір дауыс беру құқығына ие

(б) Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания акционерлерінің компания резервтерін бөлу құқығы ҚЕХС-қа сәйкес дайындалған компанияның жеке қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайданың шамасымен немесе жинақталған залал жағдайында, егер таза кірісті бөлу компанияның төлем қабілетсіздігіне немесе дәрменсіздігіне әкеп соқпаса немесе егер компанияның меншікті капиталының мөлшері бөлу нәтижесінде теріс болса, ағымдағы жылғы таза пайданың сомасымен шектеледі. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес есепті күнгі жағдай бойынша бөлуге қолжетімді қаражаттың жалпы көлемі 53,871,387 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 52,434,380 мың теңге).

2020 жылы Топ 2019 қаржы жылы үшін 1,095,395 мың теңге сомасында дивидендтер жариялады және бөлді, бұнда бір жай акция 20.5 теңгені құрады (2019 жыл: 1,102,490 мың теңге, бұнда бір жай акция 20.6 теңгені құрады).

17 Қаржы құралдарының тәуекелдерін басқару

Тәуекелдерді басқару Компания қызметінің негізінде жатыр және Компанияның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Компания өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Компания ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тиісті тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарықтық жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдер мен қызметтердің және пайда болатын үздік тәжірибенің өзгеруін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта каралады

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісті жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады. Басқарма мониторинг жүргізуге және тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды енгізуге жауапты болады, сондай-ақ Компанияның белгіленген тәуекелдер шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдер қызметі басшысының міндетіне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептерді анықтау, бағалау, басқару және жасау бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Ол тікелей Басқарма төрағасына және қосымша Директорлар кеңесіне есеп береді.

Сыртқы және ішкі тәуекел факторлары ұйым ішінде анықталады және басқарылады.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағынының немесе әділ құнының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, сыйақы ставкаларының өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтық бағалар мен валюталардың айырбас бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті нарықтық тәуекелге бейімділік қолайлы параметрлер шегінен шықпауы үшін, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, басқару және бақылау болып табылады.

(і) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе алдағы ақша ағындарының өзгеру тәуекелі. Компания басым нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағынына ауытқуының ықпалына ұшыраған. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін арттыруы мүмкін, алайда оны төмендетуі немесе сыйақы ставкасы күтпеген жағдайда шығындардың туындауына әкелуі мүмкін.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер көрсетілген.

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Осы сыйақы мөлшерлемелері тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеуге жуық кірістілікті көрсетеді.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %		Сыйақының орташа тиімді мөлшерлемесі, %	
	Тенге	АҚШ доллары	Тенге	АҚШ доллары
Пайыздық активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	7.0	0.2	7.3	1.0
Кредиттік ұйымдардан алынатын сомалар	8.5	2.51	-	1.7
Инвестициялық қаржы активтері	18.0	7.3	18.0	5.8

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан болған инвестициялық қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістеріне таза пайданың немесе шығынның және капиталдың сезімталдығын талдау (2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар және пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе азайту жағына кірістілік қисықтарын 100 базистік пунктке параллель жылжытудың оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған) былайша ұсынылуы мүмкін.

	2020 жыл		2019 жыл	
	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге	Пайда немесе шығын мың теңге	Меншікті капитал мың теңге
Мөлшерлемелерді азайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	137,383	-	438,735
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына 100 базистік пунктке параллель жылжыту	-	(133,896)	-	(521,410)

(ii) Валюталық тәуекел

Компанияда активтер мен бірнеше шетел валютасында көрсетілген міндеттемелер бар. Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе болашақ ағынының өзгеру тәуекелі.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Теңге мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,635,360	19,319	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,008,167	508,108	19,516,275
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	1,978,614	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	18,759	18,759
Барлық қаржы активтері	31,826,966	2,524,800	34,351,766
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Туынды қаржы құралдары	-	(482,034)	(482,034)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	(62,655)	(62,655)
Қаржы активтерінің жиыны	-	(544,689)	(544,689)
Таза позиция	31,826,966	1,980,111	33,807,077
Туынды қаржы құралдары	(21,045,500)	9,382,500	(11,663,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	10,781,466	11,362,611	22,144,077

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің валюта бөлігіндегі құрылымы былайша ұсынылуы мүмкін:

	АҚШ доллары мың теңге	Теңге мың теңге	Барлығы мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және оның баламалары	56,351	136,645	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	9,374,336	-	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	27,136,102	1,572,997	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	33,901	33,901
Барлық қаржы активтері	36,566,789	1,743,543	38,310,332
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Туынды қаржы құралдары	-	(551,284)	(551,284)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	(40,409)	(40,409)
Қаржы активтерінің жиыны	-	(591,693)	(591,693)
Таза позиция	36,566,789	1,151,850	37,718,639
Туынды қаржы құралдары	(19,129,500)	9,382,500	(9,747,000)
Туынды қаржы құралдарын шегергендегі таза позиция	17,437,289	10,534,350	27,971,639

Келесі кестеде көрсетілгендей теңгенің төмендеуі келесі валюталарға қатысты 2020 жылдың 31 желтоқсаны мен 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша меншікті капитал мен пайданың немесе шығынның өсуіне себепші болар еді. Бұл талдау салық сомасы шегеріле отырып берілген және Топ есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді болуы мүмкін деп қараған валюталардың айырбастау бағамдарының ауытқуларына негізделген. Талдау жүргізу кезінде барлық қалған айнымалылар, оның ішінде сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалады деп болжалды.

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі	1,725,035	2,789,966

Бұрын аударылған валюталарға қатысты теңге бағамының өсуі 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша егер барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалса, кері әсер етуі мүмкін.

(в) Басқа да баға тәуекелдері

Өзге де баға тәуекелдері-осындай өзгерістердің осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан немесе нарықта айналыстағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлардан туындағанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекел мөлшерлемесінің өзгеруі тәуекелінің әсер етуі нәтижесінде туындаған өзгерістерден басқа) қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері.

Компанияда басқа да баға тәуекелдері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын компанияның еншілес ұйымдарға инвестицияларына байланысты туындайды. Компания еншілес ұйымдарға инвестициялар салу арқылы ұзақ мерзімді перспективада олардың өсуінен пайда алу үшін инвестициялық қорлардың акцияларын қоса алғанда, үлестік қаржы активтеріне инвестиция салады. Барлық инвестициялар капиталды жоғалту қаупін тудырады. Тікелей инвестициялардың барлық қорлары және оларға тиісті инвестициялар көрсетілген инвестициялар салынатын экономика салаларына тән тәуекелдерге ұшырайды. Сонымен қатар, бұл инвестициялар үшін белгіленген нарықтар жоқ, сондықтан олар өтімді емес болып саналады.

Компания негізінен баға тәуекелдерін төмендету мәселелерінде тікелей инвестициялар қорларының басшылығына сүйенеді. Тікелей инвестициялар қорларының басшылығы инвестициялау туралы шешім қабылдағанға дейін шаруашылық және операциялық мәмілелерді мұқият іріктеу және талдау арқылы көрсетілген тәуекелдерді төмендетеді және тиісті компаниялардың басшылығымен үнемі байланыста болады. Топ тоқсанына бір рет тікелей инвестициялар қорлары басшылығы қызметінің нәтижелері туралы есеп алады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тікелей инвестициялар қорлары басшылығының 2020 жылғы 3-тоқсандағы қызметінің нәтижелері туралы берілген есептерге компанияның қолжетімділігі бар.

Компанияға түсетін пайда мен шығынына, сондай-ақ капиталына оның акционерлік капиталдың жеке қорларына салынған қаржы инвестицияларының әділ құнындағы өзгерістер әсер етеді. Мысалы, қорлардағы акция бағаларының 10% - ға өсуі 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін пайданы немесе шығынды және капиталды 11,562,908 мың теңгеге ұлғайтты (2019 жылы: 10,796,610 мың теңге). Көрсетілген бағалардың 10% төмендеуі шамасы бойынша тең, бірақ белгісі бойынша кері әсер етуі мүмкін.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – қарыз алушының немесе Компанияның контрагентінің міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Компания кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингілеу функциясын атқаратын Инвестициялық комитет құру арқылы басқарады. Инвестициялық саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық активтердің теңгерімдік құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендету үшін елеулі мәнге ие емес.

Есепті күнгі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғары деңгейі былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	4,162,053	28,709,099
Басқа қаржы активтері	18,759	33,901
Тәуекелдің ең жоғары деңгейінің жиыны	34,351,766	38,310,332

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі - бұл Компанияда ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активтерін беру арқылы есеп айырысу жүзеге асырылатын қаржылық міндеттемелерді орындау бойынша қиындықтар туындауының тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негізгі кезең болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, алайда шығындар қаупін арттырады. Компания оларды өтеу мерзімдерінің басталуына қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақша қаражатының тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды.

Өтімділікті басқару жөніндегі саясатты Басқарма қарайды және бекітеді.

Компания міндеттемелермен байланысты және белсенді нарықта баға белгіленбейтін, сондықтан өтімсіз болып саналатын тікелей инвестициялар қорларына инвестиция салады. Компания байланысты міндеттемелерге сәйкес тікелей инвестициялар қорлары міндеттемелерді орындауды талап ете алады, тиісті хабарлау мерзімі орташа есеппен 10 күнді құрайды.

Мұндай талаптардың мөлшері кез келген уақытта қолда бар ақша қаражаты мен олардың баламаларынан асып кетуі мүмкін.

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	-	(62,655)	(62,655)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(21,045,500)	(21,045,500)	(12,145,034)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(62,655)	(11,663,000)	(11,725,655)	(12,207,689)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	(69,150,685)	-

Төмендегі кестеде шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері көрсетілген:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан кем	1 жылдан 5 жылға дейін	Түсімдер/ (шығулар) жиыны	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер				
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	-	(40,409)	(40,409)
Туынды міндеттемелер				
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер				
Кету	-	(19,129,500)	(19,129,500)	(10,298,284)
Келу	-	9,382,500	9,382,500	-
Міндеттемелер жиыны	(40,409)	(9,747,000)	(9,787,409)	(10,338,693)
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	(59,910,628)	-

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер үшін шартты міндеттеменің максималды сомасы бұл шартты міндеттемені орындау туралы талап туындауы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілетін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	Талап етілгенге дейін				1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін				
мын теңге								
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	-	-	-	-	-	-	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	-	19,008,167	-	508,108	-	-	-	19,516,275
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	-	-	-	10,607	10,607
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	-	-	-	1,978,614	-	4,162,053
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	18,759	-	18,759
Активтер жиыны	12,838,118	19,008,167	-	508,108	-	1,997,373	10,607	34,362,373
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	-	-	-	-	-	-	(62,655)
Туынды міндеттемелер								
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,145,034)
Міндеттемелер жиыны	(62,655)	-	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,207,689)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	12,775,463	19,008,167	-	508,108	(12,145,034)	1,997,373	10,607	22,154,684
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(69,150,685)	-	-	-	-	-	-	(69,150,685)

(е) **Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Өтеу немесе қалпына келтірудің күтілетін мерзімдері бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерді талдау 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылуы мүмкін:

	Талап етілгенге дейін және кемінде 1 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін				Өтеу мерзімі жоқ	Баланстық құны
		1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	5 жылдан астам		
мың тенге							
Туынды емес қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	192,996	-	-	-	-	-	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	-	9,374,336	-	-	-	-	9,374,336
Пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	-	-	-	15,807	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	7,160,041	-	-	-	28,709,099
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	33,901	-	33,901
Активтер жиыны	192,996	9,374,336	7,160,041	-	13,585,304	15,807	38,326,139
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	-	-	-	-	-	(40,409)
Туынды міндеттемелер							
Өзара есепке алу жолымен орындалатын туынды қаржылық міндеттемелер	-	-	-	(10,298,284)	-	-	(10,298,284)
Міндеттемелер жиыны	(40,409)	-	-	(10,298,284)	-	-	(10,338,693)
Танылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер бойынша өтімділіктің таза алшақтығы	152,587	9,374,336	7,160,041	(10,298,284)	13,585,304	15,807	27,987,446
Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер	(59,910,628)	-	-	-	-	-	(59,910,628)

18 Капиталды басқару

Компания меншікті капиталға қатысты сыртқы талаптардың объектісі болып табылмайды.

Компания меншікті капиталды жалпы капитал ретінде анықтайды. Компанияның меншікті капиталды басқаруға қатысты мақсаты Компанияның акционерлер үшін табыс алу үшін үздіксіз қызметті жалғастыру, сондай-ақ топтың инвестициялық қызметін қолдау мақсатында меншікті капиталдың тұрақты базасын қамтамасыз ету қабілетін қамтамасыз ету болып табылады.

19 Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер

Компания өзінің портфеліне міндеттемелерді Seriktes Kazyna B. V еншілес компаниясы арқылы сатып алады. Топ инвестицияларды менеджерлерге, өнеркәсіптің тиісті секторларына, елдерге және инвестициялау кезеңдеріне бөлу арқылы өзінің инвестициялар портфелін әртараптандырады.

Инвестициялық сипаттағы шартты міндеттемелер бойынша шарттық сомалар төмендегі кестеде берілген:

	<u>2020 ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>2019 ж.</u> <u>мың теңге</u>
Шартқа сәйкес сома		
Kazakhstan Infrastructure Fund	24,170,029	21,969,569
Falah Growth Fund LP	16,725,947	15,203,203
CITIC-Kazyna Investment Fund LP	14,328,920	13,024,403
КҚМ Sustainable Development Fund I	5,824,324	2,145,578
VTB Capital Innovation Fund L.P.	2,628,955	-
Wolfenson Capital Partners LP	1,914,404	1,740,115
Macquarie Renaissance Infrastructure Fund	1,811,147	4,035,871
DBK Equity Fund C. V.	523,364	679,691
Islamic Infrastructure Fund Limited Partnership	470,275	427,461
ADM Kazakhstan Capital Restructuring Fund CV	385,448	350,356
Kazakhstan Growth Fund	274,958	249,926
Aureos Central Asia Fund LLC	92,914	84,455
	69,150,685	59,910,628

Тікелей инвестициялар қорларының құрылтай шарттарына сәйкес менеджер төлем талабын шығарғаннан кейін инвестициялық сипаттағы міндеттеме сомасы төленбеген жағдайда, Компанияға санкциялар, оның ішінде сыйақы төлеуді кейінге қалдыру, пайданы бөлуді тоқтата тұру, қорларды корпоративтік басқаруға қатысу құқығынан уақытша бас тарту және топтың үлесін бірлескен инвесторлар мен үшінші тұлғаларға мәжбүрлеп сату қолданылуы мүмкін. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның инвестициялық сипаттағы мерзімі өткен міндеттемелері болған жоқ.

20 Жалдау

Компания жалға алушы ретінде қызмет ететін жалдау шарттары

Компания жылжымайтын мүлік объектісін бір жылға дейінгі мерзімге жалға алады. Бұл жалдау қысқа мерзімді жалдау болып табылады, осылайша Компания осы жалдау шарттарына қатысты пайдалану құқығы және жалдау бойынша міндеттемелер нысанындағы активтерді танымау туралы шешім қабылдады.

2020 жыл ішінде Топ жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында 78,224 мың теңге (2019 жыл ішінде: 78,246 мың теңге) мөлшерінде операциялық жалдау шарты бойынша шығысты таныды.

21 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғанысының көптеген нысандары әзірше Қазақстанда қолжетімсіз. Компанияның апаттар немесе Компания қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты өндірістік құрылыстарына, өндірістің тоқтауынан туындаған залалға немесе үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғауы жоқ. Компанияның барабар сақтандыру жабындысы болмаған сәтке дейін белгілі бір активтердің жоғалуы немесе зақымдануы Компанияның қызметі мен қаржылық жағдайына елеулі теріс әсер етуі мүмкін тәуекел бар.

(б) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі, салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірулер мен сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, бұл ХҚЕС-ке сәйкес кірістерді, шығыстарды және қаржылық есептіліктің басқа да баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді қоса алғанда, оларды әртүрлі салық органдарының бір мәнді түсіндіруіне жол береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеумен ірі айыппұлдар салуға және пайыздарды алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеуші органдар айналысады. Есепті кезеңде салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі күнтізбелік бес жыл ішінде тексерілуі мүмкін, алайда белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасындағы салықтық тәуекелдер басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Компания басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көлемде көрсетілген деп санайды. Соған қарамастан, тиісті органдардың осы ережелерді түсіндіруі өзгеше болуы мүмкін және егер олар өз позицияларының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жеке қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

22 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Бақылау қатынастары

Компанияның негізгі кәсіпорны «Бәйтерек» ҰБХ АҚ болып табылады. Компанияны түпкілікті бақылайтын тарап Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

(б) Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерімен операциялар

2020 және 2019 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін «Қызметкерлердің сыйақылары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы мөлшері былайша ұсынылуы мүмкін:

	2020 ж. мың теңге	2019 ж. мың теңге
Қызметкерлерге қысқа мерзімді сыйақы	142,227	131,953

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

(в) Басқа да байланысты тараптармен операциялар

Басқа да байланысты тараптар үкімет бақылайтын компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын:

	Қазақстан Республикасының					
	Еншілес ұйымдар			Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		
	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	мың теңге	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп						
Активтер						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	115,787,668	-	-	-	-	115,787,668
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	2,348,696	2,348,696
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	1,107,538	1,107,538
Міндеттемелер						
Туынды қаржы құралдары	-	-	(12,145,034)	-	-	(12,145,034)
Басқа да міндеттемелер	-	-	(130,683)	-	-	(130,683)
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп						
Пайыздық кірістер	-	-	13,825	-	195,874	209,699
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	(536,540)	-	-	-	-	(536,540)
Өзгерістері басқа жиынтық кіріс арқылы кезең ішінде пайданын немесе залалдың құрамында көрсетілген әділ құн бойынша бағаланатын активтермен операциялардан түсетін таза кіріс	-	-	346,941	-	(202,894)	144,047
Қаржы туынды құралдарымен жасалған операциялардан болатын таза шығыс	-	-	(1,030,473)	-	-	(1,030,473)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан түсетін дивидендтік кірістер	2,682,849	-	-	-	-	2,682,849
Шетел валютасымен операциялардан таза пайда(шығын)	-	-	(83,669)	-	1,196,105	1,112,436
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(114,319)	-	-	(114,319)
Табыс салығы бойынша шығыстар	-	-	-	-	(1,094,379)	(1,094,379)

Басқа да байланысты тараптар үкімет бақылайтын компанияларды және ұлттық компаниялардың еншілес кәсіпорындарын қамтиды. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа тиімді сыйақы мөлшерлемелері, сондай-ақ 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын келесіні құрады.

	Еншілес ұйымдар		Бас компанияның басқа еншілес кәсіпорындары		Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындар		Жиыны
	мың теңге	мөлшерлемесі	мың теңге	мөлшерлемесі	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	Сыйақының номиналды орташа мөлшерлемесі	
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп							
Активтер							
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	108,107,693	-	-	-	-	-	108,107,693
Инвестициялық қаржы активтері	-	-	6,821,528	6.5	13,473,537	4.6	20,295,065
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	-	-	1,967,201	-	1,967,201
Ағымдағы салық активі	-	-	-	-	1,583,744	-	1,583,744
Міндеттемелер							
Туынды қаржы құралдары	-	-	(10,298,284)	-	-	-	(10,298,284)
Басқа да міндеттемелер	-	-	(6,515)	-	-	-	(6,515)
Пайда немесе шығын және басқа жиынтық кіріс туралы жеке есеп							
Пайыздық кірістер	-	-	426,786	-	145,800	-	572,586
Еншілес ұйымдарға салынған пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестицияларды қайта бағалаудан болған таза шығын	(180,841)	-	-	-	-	-	(180,841)
Қаржылық туынды құралдарымен операциялардан таза пайда	-	-	387,164	-	-	-	387,164
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестициялардан түсетін дивидендік кірістер	3,036,634	-	-	-	-	-	3,036,634
Шетел валютасымен операциялардан болған таза шығын	-	-	(53,154)	-	(399,102)	-	(452,256)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	-	(78,246)	-	-	-	(78,246)
Табыс салығы бойынша шығыстар	-	-	-	-	(384,540)	-	(384,540)

Байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтардың көпшілігі пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға инвестицияларды қоспағанда, бір жыл ішінде өтелуі тиіс. Байланысты тараптармен операциялардан қалған қалдықтар бойынша қамтамасыз ету жоқ.

Үкіметке байланысты кәсіпорындармен операциялар

Компания Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында тұрған бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Компания Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты кәсіпорындармен операциялар бойынша оңайлатылған ашуды ұсынуға мүмкіндік беретін 24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар» беретін босатуларды қолданады.

23 Әділ құн

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарық қатысушылары арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция шарттарында міндеттемені беру кезінде төленген бағаны айқындауға бағытталған. Дегенмен, бар белгісіздік пен бағалаудың субъективтілігі себебі бойынша әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау жасалуы мүмкін құн ретінде қаралмауы тиіс.

Белсенді нарықтарда бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны нарықтық бағамдарға немесе дилерлер бағасының бағамдарына негізделген. Компания бағалаудың өзге әдістерін пайдалана отырып, Компанияның барлық басқа қаржы құралдарының әділ құнын айқындайды. Бағалау әдістерінің мақсаты активті сату немесе бағалау күні нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жүргізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Компания жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді ғана пайдаланатын және басшылықтың пайымдарын немесе бағаларын талап етпейтін пайыздық және валюталық своптар сияқты стандартты және неғұрлым қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады. Модельдерге арналған бақыланатын баға белгілеулер мен бастапқы деректер әдетте нарықта айналыстағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналыстағы туынды құралдар, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс туынды қаржы құралдары үшін қолжетімді.

Еншілес ұйымдарға инвестициялардың әділ құны таза активтердің түзетілген құны әдісімен айқындалған. Еншілес ұйымдардың активтері негізінен тікелей инвестициялар қорларының акцияларын қоса алғанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарына инвестициялармен ұсынылған.

Тікелей инвестициялар қорларындағы үлестерді қоса алғанда, осы инвестициялардың әділ құнын бағалау үшін Компания және оның еншілес ұйымдары жылдық аудиттелген қаржылық есептілікті және бағалаудың меншікті модельдерін пайдаланатын негізгі инвестициялық қорлар басшылығының тоқсандық есептерін пайдаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың әділ құнын айқындау үшін Компания тәуелсіз бағалауды іске асырады. Осы модельдерде пайдаланылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болып табылмайды және нарықтық баға белгілеуден немесе мөлшерлемелерден не пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалаулар болып табылады. Бағалануы қадағаланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың мысалы белсенді нарық жоқ кейбір кредиттер мен бағалы қағаздар болуы мүмкін.

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн

Бұдан әрі кесте 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
мың тенге						
2020 жылғы 31 желтоқсан	-	-	2,183,439	-	2,183,439	2,183,439
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	10,607	-	-	-	10,607	10,607
Борыштық бағалы қағаздар						
Үлестік бағалы қағаздар	10,607	-	-	-	10,607	10,607
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері						
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	10,654,679	-	-	10,654,679	10,654,679
Кредиттік институттардың қарызы	-	19,516,275	-	-	19,516,275	19,516,275
Борыштық бағалы қағаздар	-	1,978,614	-	-	1,978,614	2,580,122
Басқа қаржы активтері	-	18,759	-	-	18,759	18,759
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер	-	32,168,327	-	-	32,168,327	32,769,835
Валюталық-пайыздық своп	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер	12,145,034	-	-	-	12,145,034	12,145,034
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	62,655	62,655	62,655
	-	-	-	62,655	62,655	62,655

Бұдан әрі келесі кесте 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар, ондағы өзгерістері кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	Әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері, өзгерістері басқа жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі	Амортизация-ланған құны бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер	Баланстық құн жиыны	Әділ құн
мын тенге						
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері						
Борыштық бағалы қағаздар	-	-	27,136,102	-	27,136,102	27,136,102
Үлестік бағалы қағаздар	15,807	-	-	-	15,807	15,807
	15,807	-	27,136,102	-	27,151,909	27,151,909
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері						
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	192,996	-	-	192,996	192,996
Кредиттік институттардың қарызы	-	9,374,336	-	-	9,374,336	9,374,336
Борыштық бағалы қағаздар	-	1,572,997	-	-	1,572,997	2,227,978
Басқа қаржы активтері	-	33,901	-	-	33,901	33,901
	-	11,174,230	-	-	11,174,230	11,829,211
Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер						
Валюталық-пайыздық своп	10,298,284	-	-	-	10,298,284	10,298,284
	10,298,284	-	-	-	10,298,284	10,298,284
Әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық міндеттемелер						
Басқа да міндеттемелер	-	-	-	40,409	40,409	40,409
	-	-	-	40,409	40,409	40,409

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Компания әділ құнды көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің мәнділігін ескеретін әділ құнды бағалаудың келесі сатысын пайдалана отырып бағалайды:

- 1-деңгей: ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгіленімі (түзетілмеген).
- 2-деңгей: 1-деңгейге қатысты баға белгілеулерден өзгеше, тікелей (яғни баға белгілеулер) не жанама түрде (яғни баға белгілеулерден алынған деректер) қолжетімді деректер. Осы санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды: белсенді нарықтарда ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы ұқсас немесе ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулерді немесе барлық пайдаланылатын деректері байқалатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін бағалаудың өзге де әдістерін қамтиды.
- 3-деңгей: қол жетімді емес деректер. Осы санат бақыланатын бастапқы деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды, мұндай қадағаланбайтын деректер құралды бағалауға елеулі әсер етеді. Осы санат құралдар арасындағы айырманы көрсету үшін елеулі қадағаланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдар үшін баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдарды қамтиды.

Компанияның әділ құнды айқындауға қатысты ішкі бақылау жүйесі бар. Бұл жүйеге тікелей қаржы директоры алдында есеп беретін және сату мен инвестициялық операциялардың нәтижелерін тәуелсіз растауға, сондай-ақ әділ құнның елеулі бағалауларына жауап беретін сертификатталған бағалаушының тәуелсіз бағалауын тарту жатады. Арнайы бақылауға келесілер жатады:

- қадағаланатын баға белгілеуді растау;
- жаңа модельдер мен модельдегі өзгерістерді шолу және бекіту процесі;
- нарықтық мәмілелермен салыстырғанда ретроспективті деректерге тоқсан сайынғы жіктеу және тестілеу модельдері;
- елеулі бақыланбайтын деректерге шолу, өткен кезеңмен салыстырғанда 3-деңгей құралдарының әділ құнын бағалаудағы түзетулер мен елеулі өзгерістерді бағалау.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	-	-	115,787,668	115,787,668
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	10,607	10,607
Инвестициялық қаржы активтері	2,183,439	-	-	2,183,439
Туынды міндеттемелер	-	(12,145,034)	-	(12,145,034)
	2,183,439	(12,145,034)	115,798,275	105,836,680

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген. Сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларға негізделеді:

мың теңге	1 - деңгей	2 - деңгей	3 - деңгей	Барлығы
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	-	-	108,107,693	108,107,693
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	-	-	15,807	15,807
Инвестициялық қаржы активтері	27,136,102	-	-	27,136,102
Туынды міндеттемелер	-	(10,298,284)	-	(10,298,284)
	27,136,102	(10,298,284)	108,123,500	124,961,318

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3 деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға салыстыру берілген:

мың теңге	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	108,107,693	15,807
Кезең ішіндегі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін операциялардан болатын таза шығын	(536,540)	(5,200)
Сатып алу	9,035,906	-
Істен шығу	(819,391)	-
Жыл соңындағы қалдық	115,787,668	10,607

Келесі кестеде 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты салыстыру берілген:

мың теңге	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын еншілес ұйымдарға салынатын инвестициялар	Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері
Жыл басындағы қалдық	78,382,695	25,123
Кезең ішінде пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілетін операциялардан түсетін таза кіріс	(180,841)	(9,316)
Сатып алу	29,997,706	-
Істен шығу	(91,867)	-
Жыл соңындағы қалдық	108,107,693	15,807

Компанияның еншілес ұйымдарға инвестицияларының әділ құны таза активтердің түзетілген құны әдісімен айқындалады. Еншілес ұйымдардың активтері негізінен тікелей инвестициялар қорларының акцияларын қоса алғанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарына инвестициялармен ұсынылған. Бұл қорлар, ең алдымен, жеке акционерлік капиталға өтпелі экономикасы бар елдердің (негізінен Қазақстан мен Ресейде) компанияларының бағасы белгіленбеген жай акцияларын сатып алу арқылы инвестициялайды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін Компания және оның еншілес ұйымдары тәуелсіз бағалаушы тартты. Бағалаушы пайдаланған тәсіл әрбір қордың меншігіндегі базалық портфельдік инвестициялардың (бизнестің) әділ құнын бағалауды, содан кейін осы бизнестің құнындағы Компанияның үлесін есептеуді көздейді. Тоғыспалы тексеру ретінде бағалаушы сондай-ақ қорлардың әрқайсысының есептілігінде ұсынылған инвестициялардың әділ құнына талдау жүргізеді және бағаланған әділ құн мен қорларды басқару жөніндегі компаниялар ұсынған әділ құн арасындағы елеулі айырмашылықтар үшін негізді бағалайды.

Бағалаушы қарастырылатын бизнестің сипатына, нарықтағы салыстырылатын объектілердің қол жетімділігіне және компанияның өмірлік циклінің сатысына байланысты негізгі портфельдік инвестициялардың құнын бағалау үшін бірқатар бағалау әдістерін қолданады.

Келесі кестеде осы инвестициялардың әділ құнын бағалау әдістері және бағалаушының әділ құнын бағалаудың негізгі жол берулердегі өзгерістерге сезімталдығы берілген.

Келесі кестеде Компания барлық басқа өзгермелі көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, есепті күндегі жағдай бойынша мүмкін деп санайды бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдаумен қатар, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жағатын, Компанияның еншілес ұйымдарының активтеріне енгізілген, ең маңызды инвестицияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша қолданылған, елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат ұсынылған.

Компаниялар

қызметін жүзеге

асыратын салалар

	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика	22,513,090	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,125,655
	471,544	Салыстырмалы тәсіл	Біржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	23,577
	38,281	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,914
	26,411	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	1,321
Баламалы энергетика	7,853,681	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	392,684
	4,142,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	207,100
	124,287	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	6,214
Көлік және логистика	4,454,394	Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	222,720
	3,522,235	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	176,112
	3,407,435	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	170,372

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Көлік және логистика	1,890,507	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	94,525
	1,177,882	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	58,894
	735,156	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+1%	(14,032)
	108,513	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	5,426
Жылжымайтын мүлік	3,256,349	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(94,154)
	240,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	12,000
Өңдеу өнеркәсібі	3,693,653	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(130,696)
	3,359,088	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	167,954
	2,664,825	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(99,408)
	2,635,469	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(55,842)
	2,367,153	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	118,358
	1,241,292	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	62,065
	1,117,303	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	55,865
	196,197	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	9,810

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Табиғи ресурстар	909,627	Салыстырмалы тәсіл	ЕВПДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	45,481
Медициналық диагностика	1,293,428	Салыстырмалы тәсіл	(мультипликатор)	+/- 5%	64,671
	1,077,651	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	53,883
	572,405	Салыстырмалы тәсіл	Биржалық баға белгіленімдеріне сәйкес	+/- 5%	28,620
	163,757	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	8,188
Ауыл шаруашылығы	7,172,461	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	358,623
	3,882,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	194,100
	2,469,526	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	123,476
	1,566,615	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	78,331
	1,080,054	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	54,003
	1,013,131	Кіріс тәсілі	Дисконттау мөлшерлемесі	+1%	(15,654)
	1,000,000	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	50,000
	650,569	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	32,528
	300,965	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	15,048
Электротехникалық өнеркәсіп	527,381	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	26,369

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Үлестің әділ құны	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Қаржылық қызметтер	1,403,642	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	70,182
	10,495	Кіріс тәсілі	Дисконтированнные денежные потоки	+/- 5%	525
Ойын-сауық индустриясы	1,698,056	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	84,903
	695,774	Салыстырмалы тәсіл	ЕБИТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	34,789
Басқалары	17,063,386	-			
Жиыны	115,787,668				

Келесі кестеде Компания барлық басқа өзгермелі көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып, есепті күндегі жағдай бойынша мүмкін деп санайды бақыланбайтын деректердің өзгеруіне сезімталдықты талдаумен қатар, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жағатын, Компанияның еншілес ұйымдарының активтеріне енгізілген, ең маңызды инвестицияларды бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша қолданылған, елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат ұсынылған.

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ құн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Энергетика		Қара Шоулз опцияларын бағалау моделі	Құбылмалылық коэффициенті	+/- 5%	1,097,898
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/(мультипликатор) Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	25,638
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	3,462
		Кіріс тәсілі	Кіріс тәсілі	+/- 5%	1,151
Баламалы энергетика		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	256,769
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	212,100
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	7,050
Көлік және логистика		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	184,648
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	168,808
		Салыстырмалы тәсіл	ЕВІТДА/ (мультипликатор)	+/- 5%	164,622
		Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	148,188
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	81,236
		Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	39,099

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Өділ күн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге өділ құнның сезімталдығын талдау
Жылжымайтын мүлік	1,208,257	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	60,413
Өндеу өнеркәсібі	3,430,003	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	171,500
	3,053,274	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	152,664
	2,033,751	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	101,688
	1,530,023	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	76,501
	1,292,320	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	64,616
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
	570,989	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	28,549
	480,681	Кіріс тәсілі	Дисконтталған акша ағындары	+/- 5%	24,034
	9,240	Шығысты тәсіл	Таза активтердің құнын түзету	+/- 5%	462
	Табиғи ресурстар	907,276	Салыстырмалы тәсіл	ЕВПДА/ (мультипликатор)	+/- 5%

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ күн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ күнның сезімталдығын талдау
Медициналық диагностика	1,641,482	Шығысты тәсіл Салыстырмалы тәсіл	Таза активтердің құнын түзету EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	82,074
	1,517,983	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	75,899
	172,103	Шығысты тәсіл	(мультипликатор)	+/- 5%	8,605
	100,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	5,000
Ауыл шаруашылығы	7,837,137	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	391,857
	2,139,191	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	106,960
	1,585,000	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	79,250
	1,332,746	Кірісті тәсіл	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	66,637
	1,258,190	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	62,910
	1,000,000	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	50,000
	593,565	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	29,678
	344,162	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	17,208
	222,671	Шығысты тәсіл	Бұрынғы шығыстарға сәйкес	+/- 5%	11,134
	Электротехникалық өнеркәсіп				

Компаниялар қызметін жүзеге асыратын салалар	Әділ құн	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құнның сезімталдығын талдау
Телекоммуникациялық қызметтер	291,105	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	14,555
	93,577	Кіріс тәсілі	Дисконтталған ақша ағындары	+/- 5%	4,679
Қаржылық қызметтер	1,069,144	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	53,457
	166,299	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	8,315
	71,277	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	3,564
Ойын-сауық индустриясы	3,187,654	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	159,383
Басқалары	948,074	Салыстырмалы тәсіл	EBITDA/ (мультипликатор)	+/- 5%	47,404
Жиыны	19,207,156	-	-	-	
	108,107,693				

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау берілген:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	10,654,679	10,654,679	10,654,679
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	19,516,275	19,516,275	19,516,275
Инвестициялық қаржы активтері	2,580,122	2,580,122	1,978,614
Басқа қаржы активтері	18,759	18,759	18,759
Міндеттемелер			
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(62,655)	(62,655)	(62,655)

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының талдауы ұсынылған:

мың теңге	2 - деңгей	Әділ құн жиыны	Баланстық құн жиыны
Активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	192,996	192,996	192,996
Кредиттік институттардан алынатын сомалар	9,374,336	9,374,336	9,374,336
Инвестициялық қаржы активтері	2,227,978	2,227,978	1,572,997
Басқа қаржы активтері	33,901	33,901	33,901
Міндеттемелер			
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(40,409)	(40,409)	(40,409)